

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Yrittäjänä toimivan maahanmuuttajan haasteet

Shir Ahmad, Hadia Nigin

Matalamäki, Mimmi

2016 Hyvinkää

Laurea-ammattikorkeakoulu
Hyvinkää

Yrittäjänä toimivan maahanmuuttajan haasteet

Mimmi Matalamäki
Shir Ahmad, Hadia Nigin
Liiketalous P2P
Opinnäytetyö
Elokuu, 2016

Laurea-ammattikorkeakoulu
Hyvinkää
Liiketalous

Tiivistelmä

Shir Ahmad Hadia Nigin, Matalamäki Mimmi

Yrittäjän toimivan maahanmuuttajan haasteet

Vuosi 2016 Sivumäärä 58

Tässä opinnäytetyössä tutkimme mitä erityistä liittyy maahanmuuttajayrittäjyyteen ja mitä haasteita heillä on perustaessaan ja ylläpitäessään yrityksiään. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat maahanmuuttajayrittäjät, joilla on jo valmis ja toimiva yritys Suomessa.

Teoriaosuudessa käymme läpi mitä yrittäjyys on, mikä on yritys, mistä löytää tietoa yrityksen perustamisesta sekä lisäksi yrittäjyyden motiiveja, yrityksen liikeideaa ja rahoitusta. Kolmannessa luvussa perehdymme teoriatasolla maahanmuuttajiin, jotka toimivat yrittäjinä.

Tutkimus suoritettiin laadullisena tutkimuksena. Haastattelimme tutkimusta varten viittä eri maahanmuuttajayrittäjää pääkaupunkiseudulla tammikuun 2016 aikana. Nauhoitimme, litte-roimme ja analysoimme pitämämme teemahaastattelut.

Tutkimustulosten mukaan suurimmaksi haasteeksi maahanmuuttajayrittäjät kokivat suomen kielen ja toimimisen suomen kielellä. Lisäksi koettiin että tiedonsaanti yrityksen perustamisesta oli haastavaa, sillä tietoa saatiin lähinnä perheeltä ja ystäviltä, jotka olivat jo perustaneet yrityksen Suomeen. Vaikka osa maahanmuuttajayrittäjistä oli joutunut rasmin koh-teeksi, suurin osa tutkimukseen osallistuneista koki, että suomalaiset ovat suhtautuneet heidän yrityksiinsä positiivisesti.

Opinnäytetyössä on hyödynnetty suomenkielistä kirjallisuutta ja artikkeleita aiheesta.

Asiasanat: yrittäjyys, maahanmuuttajat, maahanmuuttajien yrittäjyys, yrittäjyyden haasteet

Shir Ahmad Hadia Nigin, Matalamäki Mimmi

Immigrant entrepreneur challenges

Year	2016	Pages	58
------	------	-------	----

In this thesis, we carried out research and the main point of the research was to find out what special challenges are involved with immigrant entrepreneurship and what challenges they face when they have founded a company and what challenges they face during their career. The target group of this research were immigrants who already had a company in Finland.

The theory part of this thesis is about what entrepreneurship is, what is a company, where you can find information about starting your own company, motivation to become an entrepreneur, a company's business ideas and company's financing. The third chapter is about immigrants who work as entrepreneurs.

The research conducted was qualitative research and we interviewed five different companies near and within the capital area during January 2016. The companies have immigrant owners and we recorded, transcribed and analysed all of the interviews.

According to the research the biggest challenge immigrant entrepreneurs face is Finnish language and working in the Finnish language. Also finding information how to start a company was difficult. They got information mostly from their friends and family who had already started a company in Finland. Even though some of the immigrant entrepreneurs faced some racism a large number of entrepreneurs who participated in this research felt that Finnish people related in a positive way towards their companies.

In this thesis, we used Finnish literature and articles in our topic.

Keywords row entrepreneurship, immigrants, immigrant entrepreneur, challenges of entrepreneurship

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Yrittäjyys	8
2.1	Maahanmuuttajat yrittäjinä Suomessa	9
2.2	Mikä on yritys	11
2.3	Yrityksen perustaminen	12
2.4	Mistä tietoa yrityksen perustamisesta?	13
2.5	Yhtiömuodot ja yhtiön käsite	14
2.5.1	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (toiminimi, tmi, yksityisliike)	14
2.5.2	Avoin yhtiö	15
2.5.3	Kommandiittiyhtiö	15
2.5.4	Osakeyhtiö.....	16
2.5.5	Osuuskunta	17
2.6	SWOT-analyysi	18
2.7	Liikeidea	19
2.8	Yrityksen rahoitus	22
2.8.1	Oma pääoma	23
2.8.2	Vieraspääoma	24
2.9	Yrityksen verotus.....	25
2.10	Yrittäjyyden motiivit	28
2.11	Yrittäjien neuvonta- ja tukipalvelut.....	30
3	Menetelmä/Tutkimus.....	30
3.1	Laadullinen tutkimus	30
3.2	Haastattelu tutkimusmenetelmänä	31
3.2.1	Teemahaastattelu.....	32
3.3	Haastattelun rakenne	33
3.4	Tutkimuksen toteuttaminen.....	33
3.4.1	Haastateltavat yritykset	35
4	Tulokset.....	35
4.1	Yrityksen perustaminen haastateltavien näkökulmasta	35
4.2	Mistä haastateltavat ovat saaneet tietoa yrityksen perustamisesta?	36
4.3	Millä perusteella haastateltavat ovat valinneet yhtiömuodon yritykseensä? ..	36
4.4	Yrityksen liikeidea ja sen valinta.....	37
4.5	Yrityksen perustamisvaiheen tukirahoitus	37
4.6	Miten yrittäjät suhtautuvat suomalaiseen verojärjestelmään?	37
4.7	Miten yrittäjät ovat kokeneet yrittäjänä toimimisen Suomessa?	38
4.8	Suomen kielen merkitys yrittäjänä toimimisessa	38
4.9	Suomalainen yrityskulttuuri	38

4.10	Yhteenveto tutkimustuloksista	39
5	Johtopäätökset	41
5.1	Tutkimuksen luotettavuuden arviointi	42
	Lähteet	43
	Taulukot	47
	Liitteet.....	48

1 Johdanto

Maahanmuuttajien toimiminen yrittäjinä Suomessa on mielenkiintoinen aihe, koska sen avulla voidaan työllistää tänä päivänä monia maahanmuuttajia. Opinnäytetyömme käsittelee yrittäjyyttä sekä haasteita, joita maahanmuuttajayrittäjät ovat kokeneet perustaessaan yrityksiään ja toimiessaan yrittäjinä Suomessa. Yrittäjyys on ollut jo kauan monelle maahanmuuttajalle tapa elättää itsensä ja perheensä.

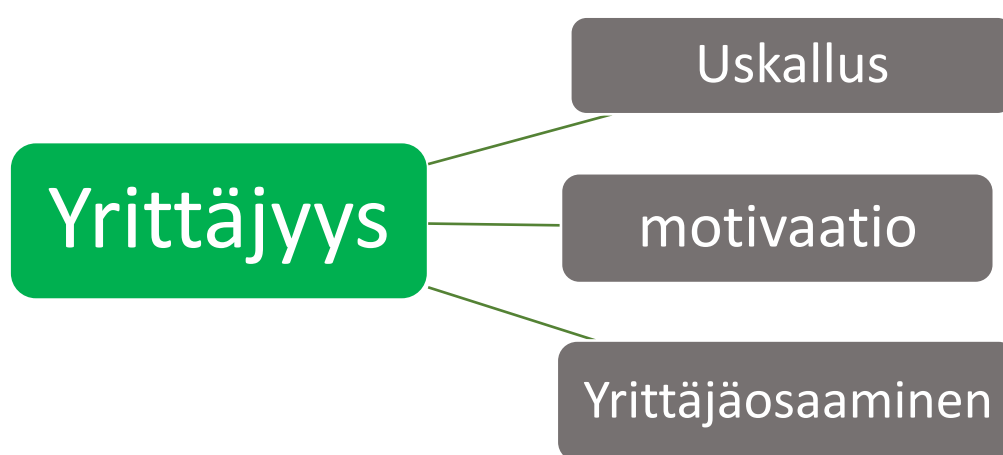
Opinnäytetyön tavoitteena on saada selville mitä erikoista liittyy maahanmuuttajayrittäjyyteen. Opinnäytetyössä teimme teemahaastatteluita viidelle eri maahanmuuttajayrittäjälle selvittääksemme heidän kokemuksiaan yrittäjänä toimimisesta Suomessa. Tutkimuksen jälkeen tulokset analysoitiin. Haastatteluiden avulla saatiin esille monta asiaa, jotka maahanmuuttajayrittäjät kokivat haastavaksi perustaessaan yritystä Suomeen.

Opinnäytetyön alkuosa käsittelee yrittäjyyttä ja yrityksen perustamista Suomessa sekä yrityksen perustamisen eri vaiheita ja tiedonhankintaa. Opinnäytetyön keskivaiheilla on hieman teoriaa maahanmuuttajista yrittäjinä Suomessa sekä käymme läpi laadullisen tutkimuksen tekemistä. Tämän jälkeen esittelemme teemahaastattelussa käyttämämme kysymykset sekä niiden pohjalta tehdyt tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset.

2 Yrittäjyys

Ilmoniemen (Uuden yrittäjän käsikirja 2009) mukaan ”Yrittäjyys on jatkuvaa oppimista ja kasvamista, ja siksi oikeiden ominaisuuksien sijaan yrittäjäksi ryhtyvä tarvitsee ensisijaisesti valmiuksia ja lähtökohtia, joista kehittyä yrittäjäksi.” Lisäksi yrittäjyyden voidaan sanoa olevan tapa toimia sekä tapa ajatella ja tapa suhtautua työntekemiseen. Yrittäjyysasennetta tarvitaan sekä yrittäjänä toimimiseen että palkkatyössä olemiseen. (Ilmonen, M., Järvensuu, P., Kyläkallio, K., Parantainen, J. & Siikavuo, J. 2009, 20-21). Lähtökohtana yrittäjyydelle on se, että havaitsee mahdollisuuden alkaa yrittäjäksi ja tarttuu siihen. Tämä ei kuitenkaan vielä riitä, vaan on osattava organisoida hyödynnettävissä olevia liiketoimintamahdollisuuksia. Menestyksellinen yrittäjyys perustuu lähes aina erinomaiseen osaamiseen. Kukaan ei ryhdy yrittäjäksi hetkessä, vaan yleensä jokainen yrittäjä on pohtinut sitä pitkään etukäteen. (Viitala, R. & Jylhä, E. 2013, 34).

Monelle yrittäjyyteen lähtemisen kynnyks on Suomessa todella suuri, koska he kokevat yrittäjyyteen liittyvät riskit kohtuuttoman suuriksi ja tämän takia eivät halua alkaa yrittäjiksi. Suomessa pelko epäonnistumisesta lannistaa monia hyviä yritysideoita ja tämän takia ne eivät koskaan kehity yrityksiksi asti. Yrittäjyydessä on myös kovat paineet. Ihmiset kokevat, että yrittäjä ei saa tehdä yhtään virhettä ja että hänen on onnistuttava kaikessa. Suomalaisessa yhteiskunnassa yrittäjyyttä pitäisi kannustaa, sillä se on yrittäjän keino vaurastua ja saada toimeentuloa. Oikea valinta yrittäjyys on silloin, kun henkilö osaa huomioida riskit ja realiteetit, joita yritystoimintaan liittyy. (Ilmonen, M., Järvensuu, P., Kyläkallio, K., Parantainen, J. & Siikavuo, J. 2009, 20-22) Seuraava kuvio kiteyttää yrittäjyyteen tarvittavat ominaisuudet:

Kuvio 1: Mitä yrittäjyys on? (Viitala, R. & Jylhä, E. 2013, 34)

Yritystoiminta on Suomessa usein yksinyrittäjyyttä. 60 prosenttia suomalaisista yrityksistä on yhden henkilön työllistäviä yrityksiä. Tämä on yritystoiminnan alkuvaihe, josta yritys voi kas-

vaa ja laajentua. Sarjayrittäjyys on yksi yrittäjyyden muodoista. Sarjayrittäjä perustaa, kasvattaa ja myy yrityksen sekä tekee tämän uudelleen monia kertoja. Sarjayrittäjästä tulee portfolioyrittäjä silloin, jos hän jää vähemmistö- tai enemmistöosakkaaksi myymäänsä yritykseen. Franchising-yrittäjyys on ketjuyrittäjyyttä ja se perustuu sopimukseen kahden itsenäisen yrittäjän välillä. Vahva yritystoimintaryhmä Suomessa ovat perheyrittäjät. Perhe- tai sukuyritys on yhden perheen tai suvun omistama ja johtama liiketoiminnallinen kokonaisuus. (Viitala, R. & Jylhä, E. 2013, 27-29.)

2.1 Maahanmuuttajat yrittäjinä Suomessa

Maahanmuuttajien erilaiset taustat, erityisesti maahanmuuttoperuste, vaikuttavat siihen millaiseksi heidän yritystoimintansa muodostuu. Perinteisesti maahanmuuttajayrittäjät nähdään toimivan niin sanotuilla matalan kynnyksen aloilla, joissa ei tarvitse olla suurta pääomaa tai koulutusta ja joissa tuotantotoiminta on pienimuotoista, työvoimavaltaista ja joissa tuotteiden jalostusarvot on matalia. Suurin osa maahanmuuttajayrityksissä ovat juuri kuvaillun mukaisia ravintoloita ja kauppoja. Toimialoista ravintola-ala on yleisin. Uudet toimialat kuten hyvinvointialan palvelut, rakentaminen ja kuljetus ovat kuitenkin kasvattaneet suosiotaan maahanmuuttajayrittäjien keskuudessa. (Aaltonen, Heinonen, & Valtonen 2015, 18-23.)

Maahanmuuttajat työskentelevät yrittäjinä eri toimialoilla. Yritystoiminta on jakautunut ja jakautumassa etnisesti. Rakennusalalla toimii keskimäärin enemmän virolaisia ja ravintola-alan yrityksiä perustavat keskimääräistä enemmän henkilöt, jotka ovat kotoisin Pohjois-Afrikasta, Lähi-Idästä, Turkista ja Aasiasta. Kuljetusalalla toimii enemmän venäläisiä yrityksiä ja liike-elämän ja kaupan palveluita tarjoavat Baltian maista, Länsi-Euroopasta, Pohjoismaista ja Venäjältä tulleet yrittäjät. Maahanmuuttajan koulutustaso määrittää osin mille alalle hän yrityksensä perustaa. Lisäksi vaikuttaa myös hänen aikaisempi työkokemuksensa. Maahanmuuttajat perustavat yrityksensä usein eri toimialoille kuin suomalaiset. Lähtömaan kulttuurin ja suomalaisen kulttuurin etäisyys on nähty yhtenä maahanmuuttajien yritysten toimialan valintaan vaikuttavana tekijänä. Kulttuureista, jotka ovat lähellä suomalaista kulttuuria, tulevien maahanmuuttajien koulutuksella ja työkokemuksella on ollut enemmän merkitystä Suomessa kuin henkilöiden, jotka tulevat maista, joiden kulttuuri eroaa suomalaisesta kulttuurista täysin. (Aaltonen, Heinonen & Valtonen 2015, 18-23.)

Maahanmuuttajayrittäjät eivät juurikaan eroa yrittäjinä muista yrittäjistä. Maahanmuuttajayrityksen toimiala vaikuttaa yrittäjän toimintatapoihin enemmän kuin yrittäjän etninen tausta. Monet maahanmuuttajayritykset ovat pieniä. Tämä johtuu osittain siitä, että suurin osa näistä yrityksistä on vielä nuoria. Nämä yritykset ovat keskittyneet pääkaupunkiseudulle

sekä muihin Suomen suuriin kaupunkeihin. Maahanmuuttajien yritysten elinkaari on samanlainen kuin suomalaisillakin yrityksillä ja maahanmuuttajien yritykset eivät ole keskenään samanlaisia. (Aaltonen, Heinonen & Valtonen 2015, 18-23.)

Maahanmuuttajayrittäjyyden yksi erityispiirre on maahanmuuttajien runsas sosiaalinen pääoma. Maahanmuuttajat kompensoivat vahvalla yhteisöllisyydellään vähäisempiä resurssejaan. Heidän vahva verkostonsa perheen ja suvun sekä samassa kaupungissa olevien ja jopa maailmanlaajuisen etnisen yhteisön kanssa auttaa heitä saamaan työvoimaa, luomaan ja ylläpitämään asiakassuhteita sekä luomaan hyvän jakelu- ja hankintaverkoston. Tämä maahanmuuttajien runsas sosiaalinen pääoma ei kuitenkaan ylety suomalaisiin asti. Maahanmuuttajilla ei ole yhtä paljon vastavuoroisuuteen perustuvia verkostoja, suomalaisen kulttuurin tuntemusta ja sosiaalista asemaa suomalaisten keskuudessa kuin suomalaisilla. Kulttuurin tuntemus auttaa yrittäjää luomaan yhteyden asiakkaisiinsa. Monien maahanmuuttajien Suomen kulttuurin tuntemus on heikkoa ja se on sitä heikompaa mitä kauempaa maahanmuuttaja saapuu. (Aaltonen, Heinonen & Valtonen 2015, 18-23.)

Monet taustatekijät kannustavat maahanmuuttajia ryhtymään yrittäjiksi. Osalle maahanmuuttaneista yrittäjyys on hyvä tapa taloudelliseen ja sosiaaliseen riippumattomuuteen ja arvostukseen. Yrittäjyys mahdollistaa paremmat tulot vieraassa kulttuurissa ja uudessa kotimaassa kuin palkkatyö, jossa on korkeat verot. Maahanmuuttajat voivat palkansaajina joutua toimimaan pitkään koulutustaan vastaamattomassa matalapalkkaisessa työssä. Yrittäjyys voi tarjota paremmat mahdollisuudet nostaa elintasoja kuin palkkatyö, jos maahanmuuttajan saama koulutus ei tunnusteta Suomessa. Osa maahanmuuttaneista on saattanut toimia yrittäjinä jo omassa kotimaassaan. Maahanmuuttajan yrittäjyyden aloittamista helpottaa, jos hänellä on valmis ja ainutlaatuinen liikeidea ja hyvät mahdollisuudet luoda kontakteja maahanmuuttajien sosiaalisissa verkostoissa. (Lith 2011, 12-15.)

Ne maahanmuuttajayrittäjät, jotka ovat naimisissa suomalaisen kanssa, hyödyntävät varsin monipuolisia verkostoja. He voivat saada tärkeää tietoa paikallisesta liiketoiminnasta ja liiketoiminnan mahdollisuuksista. He saavat helpommin myös lainaa ja takauksia. Maahanmuuttajilla liiketoiminnan kehittymisen mahdollistaa se, että he elävät kahden tai jopa useamman kulttuurin virikkeellisessä ja monipuolisessa välitilassa. Heidän ainutlaatuiset liikeideansa eivät myöskään ole alttiita kilpailulle. Maahanmuuttajien matalampi riskinottokynnys, verrattuna suomalaisiin, on osaltaan edesauttanut maahanmuuttajayrittäjyyden kasvua. (Lith 2011, 12-15.)

Suomeen tuleva maahanmuuttaja, joka aikoo perustaa yrityksen, tarvitsee joko elinkeinoharjoittajan oleskeluluvan tai työnantajin oleskeluluvan. Henkilö katsotaan elinkeinoharjoit-

tajaksi, jos hänellä on toiminimi, avoin yhtiö tai henkilö toimii kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä. Työntekijän oleskeluluvan puolestaan tarvitsevat ne yrittäjät, jotka toimivat joko osakeyhtiön osakkaina tai kommandiittiyhtiön äänettöminä yhtiömiehinä. Henkilölle ei kuitenkaan myönnetä oleskelulupaa, ellei hän työskentele yhtiössä, jonka osakkeita omistaa. Koko Suomen maahanmuuttajayrittäjistä vain pieni osa on alun perin tulleet Suomeen perustaakseen yrityksen tänne. Paljon yleisempää on perustaa yritys sen jälkeen kun on asuttu Suomessa jo jonkin aikaan. Tällaisessa tapauksessa Suomeen saapuneet maahanmuuttajat ovat tulleet tänne esimerkiksi perhesyistä. (Aaltonen, Heinonen & Valtonen 2015, 18-23.)

Maahan muuttaneet ovat innokkaita perustamaan yrityksiä. Tämän taustalla on usein korkeampi riskinotto kyky suomalaisiin nähden. Monet maahanmuuttajat ottavat riskejä tuntematta niitä, paikallista liiketoimintaympäristöä tai käytänteitä. Monelle maahanmuuttajalle tulee yllätyksenä se kuinka erilaista on toimia yrittäjänä Suomessa kuin heidän kotimaissaan. Maahanmuuttajayrittäjien ymmärrys riskienhallinnasta ja sen huomioimisesta kasvaa Suomessa vietetyn ajan, koulutuksen ja yrityskurssien myötä. Yrittäjyyteen liittyy aina riskinotto. Epävarmuuden sietokyky kuuluu yrittäjyyteen ja usein yrittäjä on tekemällä oppija, joka oppii toimimaan yrittäjänä yrityksen ja erehdyksen kautta. Maahanmuuttajat eivät pelkää niin paljon epäonnistumista kuin suomalaiset. Suomalaiselle yrittäjyys on riski, sillä silloin hän jää yhteiskunnan turvaverkon ulkopuolelle ja siihen takaisin pääsemiseen kuluu aikaa, jos joutuu lopettamaan yrityksen toiminnan. Monilla maahanmuuttajilla, jotka perustavat yrityksen Suomeen, ei ole tällaista turvaverkkoa olluakaan. Heillä pärjääminen on aina ollut omissa käsissään, joten he eivät ajattele samalla tavalla kuin suomalaiset. (Bloigu 2014, 46-54.)

2.2 Mikä on yritys

Yrityksessä yrittäjä yksin tai yhdessä muiden henkilöiden kanssa harjoittaa liiketoimintaa, jonka tarkoituksena on tavoitella voittoa. Yritys voi joko tuottaa palveluja, valmistaa tavaroita tai myydä muiden tuottamia tuotteita. Yrityksen toiminta voi perustua joko täysin uuteen liikeidean, tuotteen, palvelun tai keksinnön kaupallistamiseen tai jo olemassa olevaan liikeideaan, jonka yritys toteuttaa uudella tai kilpailukykyisemmällä tavalla tai uudella markkina-alueella. (Uusyrittäjäkeskus. 2015.) Yritys voi olla kooltaan pieni ja yrittäjä sen ainoa työntekijä, mutta usein yrityksessä työskentelee muitakin työntekijöitä yrittäjän lisäksi. (Raatikainen 2011, 16).

Yrityksellä tulee olla menestyäkseen toteuttamiskelpoinen liikeidea. Ollakseen toimintakelpoinen, yrityksen tulee tarjota tuotetta tai palvelua, jolla on kysyntää ja markkinoita. Tämä

tarkoittaa, että on olemassa asiakkaita, jotka ostavat yrityksen tarjoamia tuotteita tai palveluja tyydyttäkseen tarpeitaan. (Uusyrittyskeskus. 2015.) Yritykset voivat perustua eri yritysmuotoihin. Näitä ovat toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö ja osakeyhtiö (Raatikainen 2011, 16). Myös osuuskunnat ovat yksi esimerkki yritysmuodoista (Holopainen, T. 2014).

2.3 Yrityksen perustaminen

Perustettaessa yritystä ensimmäiseksi tarvitaan toimiva liikeidea. Toimiakseen yrityksen liikeidean tulee perustua tuotteeseen tai palveluun jolla on kysyntää tai markkinoita. Tulee myös miettiä kenelle haluaa palveluja tai tuotteita tarjota ja mille markkinoille on aikeissa suunnata yritystoiminnallaan sekä mille toimialalle aikoo yrityksellä pyrkiä. (Uusyrittyskeskus. 2015.) Seuraavaksi on hyvä tehdä liiketoimintasuunnitelma, joka on kirjallinen suunnitelma, jossa näkyy käytännön toimet yrityksen liikeidean toteuttamiseksi. Liiketoimintasuunnitelmasta tulee näkyä missä toimintaympäristössä yritys tulee toimimaan, yrityksen toimintatavat, tavoitteet ja päämäärät pidemmältä aikaväliltä. Sen lisäksi siinä tulee näkyä myös yrityksen määrälliset tavoitteet tulosbudjettien ja rahoitus- ja kassavirtalaskelmien muodossa. Liiketoimintasuunnitelmassa tulee myös näkyä yrityksen tuotteen tai palvelujen ominaisuudet, asiakasryhmät, markkinoiden tilanne, yrittäjän koulutus ja osaaminen sekä yrityksen markkinointisuunnitelma. Siihen tulee laittaa myös arvioinnit yrityksen toiminnan kannattavuudesta ja tarvittavat rahamäärät eli investoinnit yrityksen toiminnan aloittamiseen. Suunnitelmassa on myös hyvä näkyä mahdolliset riskitekijät yritystoiminnan onnistumiselle. (Uusyrittyskeskus. 2015.)

Rahoituslaskelmassa näkyy rahan tarve yrityksen perustamisen alkuvaiheessa. Investointeja tarvitaan muun muassa tuotantoon tarvittaviin koneisiin, rekisteröintimaksuihin, takuuvuokriin (esimerkiksi toimitiloihin) ja käyttöpääomaksi yrityksen toiminnan pyörittämiseen noin kolmen kuukauden ajaksi. Käyttöpääomavaraus on niitä kiinteitä kuluja varten, jotka pitää maksaa, vaikka liiketoiminta ei vielä synnyttäisi riittävää myyntiä kuluja kattamaan. Näitä kuluja ovat muun muassa palkat, vuokrat, vakuutukset ja kirjanpito. (Uusyrittyskeskus. 2015.)

Tämän takia käyttöpääomaa lisätään aloitusvaiheessa investointitarpeeseen. Lisäksi osana rahoituslaskelmaa kartoitetaan rahan lähteet summalle, joka vastaa investointeja. Rahan lähteiden - jotka voivat muodostua omasta sijoitettavasta pääomasta ja apporttiomaisuudesta, lainasta, yritystuesta ja ulkopuolisista oman pääoman sijoituksista - tulee kattaa yrityksen rahoitustarpeet. Yrityksen perustamiseen saatava starttiraha ei kuulu yrityksen rahan lähteisiin, vaan se on tarkoitettu yrittäjän henkilökohtaisiin elinkustannuksiin. (Uusyrittyskeskus. 2015.) Kannattavuus- ja myyntilaskelmissa määritellään millä hinnoilla syntyy nollatulos tuotteen myyntimäärään nähden sekä minimilaskutustavoite palveluille tuottavuuden takaamiseksi. (Uusyrittyskeskus. 2015.)

Jos suunniteltu yritystoiminta sijoittuu luvanvaraiselle toimialalle, tulee sille hankkia toimintalupa. Lupia myöntävät kuntien ja kaupunkien viranomaiset, aluehallintovirastot sekä ministeriöt. Luvan varaisia toimialoja ovat esimerkiksi yksityiset terveys- ja sosiaalialan palveluja tuottavat yritykset. Yrityksen perustamiseen tarvitaan rahaa. On hyvä jos yrittäjä pystyy itse sijoittamaan rahaa yrityksen perustamiseen. Omaksi rahoitukseksi lasketaan omat rahat, oma omaisuus, osakkaiden sijoittamat rahat, avustukset ja ulkopuoliset pääomasijoitukset. Jos oma rahoitus ei ole riittävää yrityksen perustamiseksi, voidaan hakea ulkopuolista rahoitusta, esimerkiksi pankkilainaa, vakuutusyhtiöiden sijoitusluottoja, rahoitusyhtiöiden rahoitusta tai julkista tukea. (Raatikainen 2011, 119.)

Yritystä perustettaessa tulee harkita myös millä yritysmuodolla haluaa yrityksen perustaa. Vaihtoehtoja ovat muun muassa toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö ja osuuskunta. (Uusyrityskeskus. 2015.) Suomessa yritystä perustettaessa tulee tehdä perustamisilmoitus yrityksen rekisteröimistä varten käyttämällä verohallinnon ja patentti- ja rekisterihallituksen yhteisiä Y-lomakkeita. Samalla lomakkeella yritys voi ilmoittautua kaupparekisteriin ja verohallinnon rekisteriin. Suurimpaan osaan yritystoimintaa ei tarvita erillistä lupaa mutta jotkin elinkeinotoiminnot on säädetty luvanvaraisiksi. (Holopainen 2014, 50.) Yritykset tulee myös vakuuttaa ja niiden toimintaan kuuluu kirjanpito. Nämä kannattaa järjestää yrityksen perustamisen yhteydessä. (Uusyrityskeskus. 2015.)

2.4 Mistä tietoa yrityksen perustamisesta?

Yrittäjä tarvitsee paljon tietoa perustaessaan ja johtaessaan yritystään. Varsinkin monissa uusissa yrityksissä ei ole vielä paljon henkistä voimavaraa. Yrityksen perustaja voi olla vain yksi ihminen, jonka on mahdotonta tietää kaikki yrityksen perustamiseen liittyvät kaupalliset, tekniset ja lakisääteiset säädökset. Tällöin uudella yrittäjällä ei ole käytössään läheskään kaikkea sitä tietoa, jonka hän tarvitsee yritystä perustaessaan. Monesti voi olla myös hankala tietää, mistä tätä tietoa edes saa. Nykyään on mahdollista saada helposti luotettavaa tietoa yrityksen perustamisesta. On olemassa monia neuvonta- ja tietopalveluita, jotka on tarkoitettu yrittäjille. Näitä palveluita tarjoavat esimerkiksi elinkeinoelämän järjestöt, julkinen hallinto, yksityiset konsultit, pankit ja erityisrahoituslaitokset. (Yritysjulkaisut 2006, 313.)

Kunnalliset yrityspalvelut toimivat kuntien sisällä. Kunnat tuottavat yrityspalveluita monella taholla (esimerkiksi elinkeinoasiamiehet sekä kehittämisorganisaatiot). Jos jokin yksikkö, joka tuottaa yrittäjille palveluita, ei ole tuttu, sen voi löytää kunnan keskuksen kautta. Työ- ja elinkeinoministeriö on käynnistänyt hankkeen, jonka tarkoituksena on helpottaa uuden yrittäjän saamaa neuvontaa. Hankkeen nimi on Seutu-YPP. Tarkoituksena on perustaa sellaisia palvelupisteitä, joista yrittäjä saa mahdollisimman monen asiantuntijaorganisaation neuvoja vain

yhdellä yhteydenotolla. Uusyrityskeskukset ovat hyvä paikka uudelle yrittäjälle hakea apua. Sieltä saa neuvoa muun muassa oman liikeidean kehittämiseen, talouslaskelmien tekemiseen, yritysmuodon sekä yrityksen rahoituksen selvittämiseen, ja paljon muuta käytännön apua. Myös sivustoilta www.YritysSuomi.fi ja www.haeyrityspalvelu.fi löytyy paljon hyvää tietoa, jota aloittava yrittäjä voi tarvita. (Yritysjulkaisut 2006, 314-316.)

Lisäksi on olemassa monia muita palveluita, joista aloittava yrittäjä voi saada tukea ja neuvontaa. Finnvera Oyj ja sen alueorganisaatiot auttavat alkavia yrityksiä ja jo toiminnassa olevia yrityksiä neuvontapalveluidensa avulla. Pankeilta uudet yrittäjät saavat apua ja neuvoa rahoitukseen liittyvissä asioissa. Yrityshautomoiden tehtävänä on tukea yrittäjää liikeidean arvioinnissa ja auttaa yritystä kehittymään pitkällä aikavälillä. Yrityshautomoilla on Suomessa suuri rooli aloittavien yritysten menestymisessä. Kauppakamarit ovat oman alueensa yrittäjyyden ja yritysten toimintaedellytysten edistäjiä. Monet ammattikorkeakoulut, ammatilliset oppilaitokset ja korkeakoulut ovat lisänneet yhteistyötään yritysmaailman kanssa viime vuosina. Nämä oppilaitokset järjestävät myös erilaisia neuvontatilaisuuksia oman alueensa uusille yrittäjille. (Yritysjulkaisut 2006, 316-320.)

2.5 Yhtiömuodot ja yhtiön käsite

Yksityisoikeudellisia henkilöyhteenliittymiä eli yhteisöjä (korporaatioita) pidetään joko yhdistyksinä tai yhtiöinä. Esimerkiksi siviiliyhtiötä, hiljaista yhtiötä, avointa yhtiötä, kommandiittiyhtiötä, laivanisännistöyhtiö ja osakeyhtiötä kutsutaan yhtiöksi. Pääomayhtiöihin kuuluvat osakeyhtiöt. Yhtiön varallisuus ja toiminta takaa pääomayhtiöissä luottokelpoisuuden. Yhtiömiehillä ei ole siten henkilökohtaista vastuuta yhtiön velvoitteista. Henkilöyhtiöissä, osa yhtiön toiminnasta aiheutuvista velvoitteista jää yhtiömiehen vastuulle. Koska yhtiön pääoma ei toimi tässä suhteessa osakeyhtiön lailla ainoana takuumuotona, myös yhtiömiesten yhteistyö ja varallisuus ovat mukana vahvana perustana yhtiön toiminnassa. (Wilhelsson & Jääskinen 2001, 26.)

2.5.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja (toiminimi, tmi, yksityisliike)

Luonnollinen henkilö voi toimia yksityisenä elinkeinonharjoittajana, edellytyksenä on pysyvä asuinpaikka Euroopan talousalueelta, muilta edellytetään Patentti- ja Rekisterihallituksen lupaa. Henkilön kansalaisuudella ei ole merkitystä luvan kannalta. Luvan ovat saaneet myös henkilöt, joilla on pysyvä asuinpaikka maassa, joka kuuluu Luganon sopimukseen. Tämä lähinnä koskee sellaisia henkilöitä, jotka asuvat pysyvästi Sveitsissä. Yrittäjä on ainoa toimielin ja pääomavaatimuksia ei ole. Tilintarkastuksesta ei ole säädetty laissa ja edustuksesta vastaa itse yrittäjä. (Holopainen 2015, 26.)

2.5.2 Avoin yhtiö

Avoimen yhtiön perustamista varten vaaditaan vähintään kaksi yhtiömiestä. Yhtiömieheksi voi ryhtyä joko luonnollinen henkilö tai myös yhteisö (yhtiö) voidaan merkitä yhtiömieheksi. Asuinpaikka vaaditaan vähintään yhdeltä avoimen yhtiöön kuuluvalta yhtiömieheltä ja sen tulee sijaita ETA-alueella. Muussa tapauksessa lupaa tulee hakea Patentti- ja Rekisterihallitukselta ja se on haettava kaikille yhtiömiehille. Luvan ovat saaneet myös henkilöt, joilla on pysyvä asuinpaikka maassa joka kuuluu Luganon sopimukseen. Tämä lähinnä koskee sellaisia henkilöitä jotka asuvat pysyvästi Sveitsissä. Yhtiömiesten lukumäärän väheneminen yhtiön toiminnan aikana yhteen yhtiömieheen voi johtaa yhtiön purkautumiseen, ellei yhtiömiesten määrää saada nostettua vähintään kahteen yhtiömieheen vuoden kuluessa. (Holopainen 2015, 27.)

Toimielimet eivät ole lakisääteisiä avoimissa yhtiöissä. Mikäli sovitaan erikseen, niin avoimessa yhtiössä on mahdollista pitää toimitusjohtajaa, hallitusta tai järjestää yhtiömiesten kokous. Toimitusjohtajan valinta edellyttää kuitenkin ilmoitusta kaupparekisteriin. Kaupparekisteriin ei kuitenkaan merkitä hallitusta tai yhtiömiesten kokousta. Avoimen yhtiön perustaminen ei vaadi rahapanosta. Tilintarkastuspakkoakaan ei erikseen ole, ellei tilintarkastuslaki, avoimen yhtiön yhtiösopimus tai joku yhtiömies niin vaadi. Tilintarkastuslaki ei vaadi valitsemaan tilintarkastajaa mikäli päätyneeltä ja sitä edeltäneeltä tilikaudelta täyttyy enintään yksi seuraavista ehdoista 1) taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, 2) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa, 3) palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. (Holopainen 2015, 27.)

Avoimessa yhtiössä on suositeltavaa, että tehdään kirjallinen yhtiösopimus vaikka siihen ei ole lakisääteitä pakkoa. On tärkeää muistaa, että jokainen yhtiömies on yhteisvastuussa kaikella omaisuudella, siis myös toisten yhtiömiesten tekemistä sitoumuksista. Yhtiömuotona avoin yhtiö vaatii paljon yrityskumppaneiden välistä yhteistyötä sekä luottamusta (Peltola 2015, 69.)

2.5.3 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiön perustamista varten vaaditaan vähintään kaksi tai useampi yhtiömies. Yhden yhtiömiehen on oltava vastuunalainen yhtiömies ja vähintään yhden äänetön yhtiömies. Yhtiömieheksi kelpaa joko luonnollinen henkilö tai yhteisö kuten toinen yhtiö. Asuinpaikka vaaditaan vähintään yhdeltä kommandiittiyhtiön vastuunalaiselta yhtiömieheltä tai vastaavasti vaaditaan kotipaikka jos yhtiömiehenä on oikeushenkilö ja sen tulee silloin sijaita ETA-alueella. Muussa tapauksessa lupaa tulee hakea Patentti- ja rekisterihallitukselta ja se on haettava myös kaikille vastuunalaisille yhtiömiehille, jotka eivät ole ETA-alueelta. Luvan ovat

saaneet myös henkilöt, joilla on pysyvä asuinpaikka maassa, joka kuuluu Luganon sopimukseen. Tämä lähinnä koskee sellaisia henkilöitä jotka asuvat pysyvästi Sveitsissä. ETA-aluetta koskeva asuin- tai kotipaikkavaatimusta ei edellytetä kommandiittiyhtiön äänettömiltä yhtiömiehiltä. (Holopainen 2015, 28.)

Toimielimet eivät ole lakisäätteisiä kommandiittiyhtiöissä. Mikäli sovitaan erikseen, niin kommandiittiyhtiössä on mahdollista pitää toimitusjohtajaa, hallitusta tai järjestää yhtiömiesten kokous. Toimitusjohtajan valinta edellyttää kuitenkin ilmoitusta kaupparekisteriin. Kaupparekisteriin ei kuitenkaan merkitä hallitusta tai yhtiömiesten kokousta. Yhtiöön suoritettava pääomapanos vaaditaan äänettömältä yhtiömieheltä ja sen on oltava omaisuuspanos. Panoksen pitää olla siis joko rahaa tai rahassa arvioitavissa. Tämä vaatimus koskee pelkästään äänettömiä (äänettämiä) yhtiömiestä, vastuunalaiselta yhtiömieheltä riittää pelkkä työpanos. (Holopainen 2015, 29.)

Pienille ja keskisuurille yrityksille sopii hyvin yhtiömuodoksi kommandiittiyhtiö. Keskinäinen luottamus ja hyvä yhteistyökyky ovat olennaisesti tärkeää vastuunalaisille yhtiömiehille. Merkittävän osuuden yritystoiminnan menestyksestä muodostavat yhtiömiesten henkilökohtainen osallistuminen ja osaaminen. (Peltola 2015, 70.) Tilintarkastuspakkoa ei erikseen ole, ellei tilintarkastuslaki, kommandiittiyhtiön yhtiösopimus tai joku yhtiömiehistä niin vaadi. Tilintarkastuslaki ei vaadi valitsemaan tilintarkastajaa mikäli päättyneeltä ja sitä edeltäneeltä tilikaudelta täytyy enintään yksi seuraavista ehdoista 1) taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, 2) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa, 3) palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. (Holopainen 2015, 29.)

2.5.4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiön perustamista varten vaaditaan vähintään kaksi yhtiömiestä tai useampi. Yhtiömieheksi kelpaavat joko luonnollinen henkilö tai yhteisö, kuten muu yhtiö. Asuinpaikkavaatimuksia ei ole osakeyhtiölaissa, siten myös perustajaosakkaana voi toimia ETA-alueen ulkopuolella asuva henkilö. Hallitus on osakeyhtiössä ainut pakollinen toimielin. Hallitukseen tulee kuulua vähintään yhdestä viiteen jäsentä, mikäli yhtiöjärjestys ei muutoin määrää. Jos jäseniä on vähemmän kuin kolme, siihen tulee kuulua ainakin yksi varajäsen. Hallituksen jäsenenä tulee olla luonnollinen henkilö ja sen täytyy olla täysi-ikäinen. Hallituksen jäsenenä ei saa olla myöskään sellainen henkilö, jolle on määrätty edunvalvoja, tai jolla on rajallinen toimintakelpoisuus tai joka on konkurssissa tai asetettu liiketoimintakieltoon. Jos hallitus on monijäseninen, tulee hallitukselle valita puheenjohtaja. Hallitus vastaa puheenjohtajan valinnasta, ellei hallitusta valittaessa ole muutoin päätetty tai yhtiöjärjestys toisin määrää. (Holopainen 2015, 33.)

Yhtiökokouksessa valitaan hallitukselle jäsenet. Poiketen tästä, yhtiöjärjestys voi myös määrätä, että tehtävä asetetaan hallintoneuvostolle. Jos yhtiöjärjestyksessä halutaan määrätä, on myös mahdollista valita vähemmän kuin puolet hallituksen jäsenistä muussa järjestyksessä. Asuinpaikka vaaditaan vähintään yhdeltä hallituksen jäseneltä tai hallituksen varajäseneltä ja sen tulee sijaita ETA-alueella, mikäli Patentti- ja rekisterihallitus ei myönnä yhtiölle tätä koskevaa poikkeuslupaa. (Holopainen 2015, 31.) Toimitusjohtaja voidaan valita osakeyhtiöön ja sen valinnasta vastaa hallitus. Toimitusjohtajalta (ja mahdolliselta sijaiselta) vaaditaan asuinpaikka ja sen tulee sijaita ETA-alueella, mikäli Patentti- ja Rekisterihallitus ei myönnä yhtiölle tähän poikkeuslupaa. Toimitusjohtajan tehtävä on hoitaa juoksevaa hallintoa niin kuin hallitus toimivaltaansa käyttäen ohjeistaa ja määrää. Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa tulee myös merkitä kaupparekisteriin. (Holopainen 2015, 33.)

Osakkeenomistajien päätösvaltaa käytetään yhtiökokouksessa. Äänten enemmistö ratkaisee päätökset, ellei osakeyhtiölaki tai yhtiöjärjestys toisin määrää. Osakkeenomistaja äänestää yhtiökokouksessa edustamiensa osakkeistaan koko äänimäärällä. Yhtiöjärjestys voi myös määrätä toisin. Yhtiökokouksessa päätetään osakeyhtiölaissa määrätyistä yhtiökokoukselle kuuluvista asioista. Yhtiöjärjestykseen voidaan lisätä määräys, jossa yhtiökokous päättää toimitusjohtajan ja hallituksen yleistoimivaltaan kuuluvasta asiasta. Kun tilikauden päättymisestä on kulunut kuusi kuukautta, on silloin viimeistään pidettävä varsinainen yhtiökokous. (Holopainen 2015, 32.) Osakeyhtiölle ei erikseen ole tilintarkastuspakkoa, ellei tilintarkastuslaki tai osakeyhtiön yhtiöjärjestys niin vaadi. Tilintarkastuslaki ei vaadi valitsemaan tilintarkastajaa mikäli päättäneeltä ja sitä edeltäneeltä tilikaudelta täyttyy enintään yksi seuraavista ehdoista 1) taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, 2) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa, 3) palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. (Holopainen 2015, 33.) Yksityisen osakeyhtiön perustamista varten vaaditaan minimissään 2500 euron pääoma ja vastaavasti julkisen osakeyhtiön perustamista varten vaaditaan minimissään 80 000 euron pääoma. (Holopainen 2015, 33.)

2.5.5 Osuuskunta

Osuuskunnan perustamista varten vaaditaan vähintään yksi tai useampi henkilö. Perustajaksi kelpaa joko luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Osuuskunnan perustajana saa toimia myös ulkomaalainen, joten asuinpaikka tai kansalaisuus ei ole este perustamiselle. Perustajan on myös oltava jäsenenä osuuskunnassa. Osuuskunnan jäsenmäärässä voi olla vaihtuvuutta. Jäsenyyden siirtäminen toiselle ei ole mahdollista, ellei muutoin säännöissä määrätä. (Holopainen 2015, 35.)

Osuuskunnassa on oltava hallitus ja se on myös pakollinen toimielin. Hallitukseen tulee kuulua vähintään yhdestä viiteen jäsentä, mikäli säännöt eivät muutoin määrää. Jos jäseniä on vähemmän kuin kolme hallituksessa, siihen tulee kuulua ainakin yksi varajäsen. Jos hallitus on monijäseninen, tulee sille myös valita puheenjohtaja. Hallitus vastaa puheenjohtajan valinnasta, ellei hallitusta valittaessa ole muutoin päätetty tai säännöissä ei toisin määrätä. Osuuskunnan kokouksessa valitaan jäsenet hallitukseen, elleivät säännöt määrää valintatehtävää hallintoneuvokselle. Jos säännöissä halutaan määrätä, on myös mahdollista valita vähemmän kuin puolet hallituksen jäsenistä muussa järjestyksessä. (Holopainen 2015, 36.)

Osuuskunnalla ei ole erikseen tilintarkastuspakkoa, ellei tilintarkastuslaki tai osuuskunnan omat säännöt niin vaadi. Tilintarkastuslaki ei vaadi valitsemaan tilintarkastajaa mikäli päättyneeltä ja sitä edeltäneeltä tilikaudelta täyttyy enintään yksi seuraavista ehdoista 1) taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, 2) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa, 3) palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. (Holopainen 2015, 38.)

2.6 SWOT-analyysi

SWOT-analyysi on Yhdysvalloissa 60-luvulla kehitetty systeemi, jossa vertaillaan yrityksen vahvuuksia ja heikkouksia kilpailun luomiin haasteisiin. SWOT-analyysin tarkoituksena on tuottaa selkeä kuva esimerkiksi yrityksen tilanteesta toimintaan vaikuttavien valintojen tueksi. On tärkeää, että yrityksen SWOT-analyysiä tehdessä on tarkkoja tietoja yrityksen resursseista ja toimintaympäristöstä jotta saadaan tehtyä oikeat johtopäätökset tehdystä analyysistä. Sana SWOT tulee englannin kielisistä sanoista Strengths, Weaknesses, Oppoturnities ja Threats, suomeksi vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Näistä vahvuudet ja heikkoudet kuvaavat yrityksen sisäisiä toimintoja ja mahdollisuudet sekä uhat kuvaavat yrityksen toimintaympäristöön kuuluvia asioita (Vuorinen 2014, 88.)

Sisäiset asiat	Vahvuudet - -	Heikkoudet - -
Ulkoiset asiat	Mahdollisuudet - -	Uhat - -

Taulukko 1: Perusmuotoinen SWOT-analyysi

Ylläolevassa taulukossa on kuvattu perusmuotoinen SWOT-analyysi, siinä olevissa osioissa on kuvattuna analyysiin kirjattavat osa-alueet, niitä ovat (Vuorinen 2014, 88).

- Vahvuudet: Kuvaa mitä yrityksellä on jota voidaan käyttää hyväksi tai vahvistaa.
- Heikkoudet: Yrityksen toimintaa heikentäviä asioita joita voitaisiin poistaa, lieventää tai välttää.
- Mahdollisuudet: Toimintaympäristön tuomat mahdollisuudet kuten uudet markkina alueet.
- Uhat: Yrityksen toimintaa uhkaavat asiat, kuten uudet kilpailijat (Vuorinen 2014, 88.)

SWOT-analyysiä voidaan käyttää useaan eri kohteeseen, kohteena voi olla yrityksen strategia, oma toiminta, tuote tai palvelu (Lindroos & Lohivesi 2010, 219). On olemassa myös laajempia SWOT-analyysimalleja, esimerkiksi kahdeksankenttäinen malli, joka on kehitetty siten, että se tuo esille selvemmin vahvuuksien ja heikkouksien huomioon ottamisen suhteessa yrityksen kohtaamiin uhkiin ja mahdollisuuksiin (Vuorinen 2014, 88).

2.7 Liikeidea

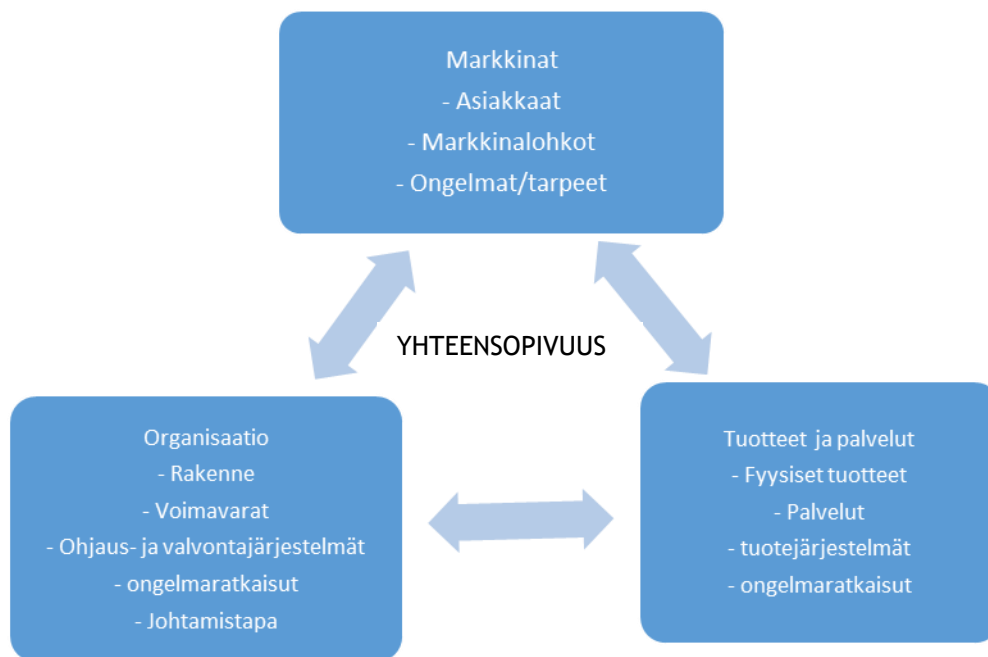
Yritysideaa voi syntyä kahdella eri tavalla. Joko yrittäjä oivaltaa itse jotain, esimerkiksi luo uuden keksinnön, tai yritysidean voi löytää systemaattisesti etsimällä. Yleensä yrittäjän oma oivallus toimii uudella yrittäjällä hänen yritysideanaan. He saavat oivalluksen useimmiten työskennellessään jonkun toisen palveluksessa, josta he ovat saaneet tarvittavan kokemuksen ja ammattitaidon. Tämän takia uudet yrittäjät perustavat valtaosan uusista yrityksistään

alalle, jolla ovat työskennelleet jo aikaisemmin. On harvinaista, että yritysidea olisi täysin uusi keksintö. Paljon yleisempää on oivaltaa, miten jokin vanha asia voidaan tehdä uudella tavalla. (Yritysjulkaisut 2006, 20).

Uudet yritysideaat ovat useimmiten järjestelmällisen ja pitkän ajan kuluessa tehdyn etsintätyön tulosta, eivätkä ne synny hetkessä. Kun yritysideoita lähdetään etsimään systemaattisesti, on seurattava tarkasti toimintaympäristöä ja mahdollisia muutoksia, joita siinä tapahtuu. Lisäksi pitää tehdä sekä markkina- että kilpailija-analysit, seurata teknologian ja patenttien kehitystä ja paljon muuta. Yritysideoiden etsimisen tavoitteena on löytää mahdolliset aukot nykyisillä tuote- ja palvelumarkkinoilla, jotta voidaan kehittää omalaatuinen yritysidea. Silti ei ole luotu vielä varmaa systeemiä, jota noudattamalla yrittäjä pystyisi löytämään juuri hänelle sopivan yritysideoita. Yrittäjien etsiessä uusia yritysideoita, he voivat käyttää lähteenään esimerkiksi jotain seuraavista: ammattikirjallisuus ja ammattilehdet, messut ja näyttelyt, erilaiset tilastot, oppi- ja tutkimuslaitokset, patentit, kilpailijan tuotteet ja konsultti-toimistot. Yrittäjille on olemassa monia lähteitä etsiä yritysideoita. (Yritysjulkaisut 2006, 20-21.)

Yritysideoita kehittyminen liikeideaksi on pitkä prosessi. Yritysideoita muuntuminen liikeideaksi tapahtuu vaiheittain. Yrityksen käynnistämisen vaiheessa on erittäin tärkeää, että uudella yrittäjällä on jo näkemys siitä miten hän tulee ansaitsemaan rahaa yrityksellään. Tämä näkemys on eräänlainen liikeideoita esihahmotelma. Tästä esihahmotelmasta rakentuu yrityksen käynnistymisen ja toimimisen aikana yrityksen liikeidea. Alussa yrityksen liikeidea on yrityksen tavoitekuva tai tavoiteliikeidea, jota kohti yritys pyrkii. Ajan kuluessa tavoiteliikeideasta muodostuu kuvaus yrityksen menestystekijöistä. Ominaista liikeidealle on se, että se syntyy pitkän kehittämisen- ja oppimisprosessin tuloksena. Jotta liikeidea toimisi, sitä tulee tarkistaa jatkuvasti ja jos tarkistusten yhteydessä liikeideasta löytyy korjattavaa, on se korjattava, jotta voidaan saavuttaa haluttu liikeidea yritykselle. (Yritysjulkaisut 2006, 21.)

Liikeideoita tehtävä on määrittellä se kuinka yritys voi ansaita rahaa ja luoda kannattavaa yritystoimintaa toteuttamalla sen toiminta-ajatusta. Liikeidea koostuu markkinoiden, tuotteiden ja organisaation toiminnan kuvauksesta. Jotta yritys menestyisi, on sen osattava yhdistää liikeideoita eri osa-alueet toisiinsa. Tämä on toimivan liikeideoita perusta. Liikeidea sisältää myös kuvauksen yrityksen suhteellisesta edusta muihin yrityksiin nähden. Parhaimmillaan yrityksen liikeidea on jotain osaamista, jota kenelläkään muulla ei ole, tai jotain ainutlaatuista ja vain sille yritykselle ominaista. Seuraavasta kuviosta on kuvattu liikeidea ja sen osa-alueet. (Yritysjulkaisut 2006, 21-22.)

Kuvio 2: Liikeidea ja sen osa-alueet (Yritysjulkaisut 2006, 22).

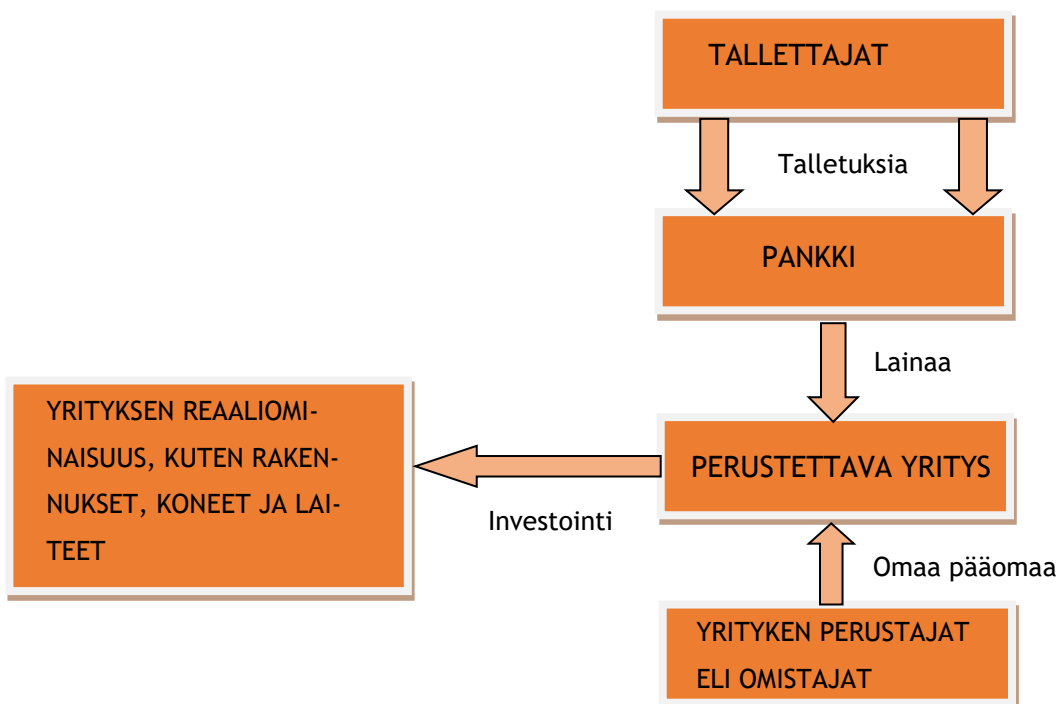
Liikeidean osa-alueet ovat siis markkinat, tuotteet ja palvelut sekä organisaatio. Yrityksen markkinat muodostuvat asiakkaiden tarpeista. Yrityksen tuotteille ja palveluille on kysyntää eli markkinoita, jos sen tarjoamat tuotteet tai palvelut pystyvät tyydyttämään asiakkaiden tarpeet. Asiakkaille syntyy ajan myötä uusia tarpeita. Yritys voi myös luoda uuden tarpeen tuomalla markkinoille tuotteen, jota siellä ei vielä ole. Monet yritykset voivat tyydyttää asiakkaiden saman tarpeen, mutta eri tuotteella tai palvelulla. Tällöin yrityksen kilpailijana markkinoilla ei toimi vain samaa tuotetta tai palvelua tuottavat yritykset vaan myös sellaista palvelua tai tuotetta tuottavat yritykset, jotka tyydyttävät asiakkaan tarpeen eri tuotteella tai palvelulla. (Yritysjulkaisut 2006, 22-23.)

Yrityksen tuote voi olla joko tuote tai palvelu. Yritys voi tuotteen myynnin yhteydessä lisätä siihen jonkin palvelutuotteen, esimerkiksi asiakaspalvelun, tuotteen takuun tai huollon. Yrityksen tuotteet voidaan jakaa vakiotuotteisiin ja erikoistuotteisiin. Näillä molemmilla tuoteryhmillä on oma markkinarako sekä tapa kilpailla markkinoilla. Tärkeintä tuotteessa tai palvelussa on se, että se vastaa asiakkaan tarpeeseen, jolloin sitä ostetaan. Jotta yritys voisi tuottaa tuotettaan tai palveluaan, se tarvitsee kolmenlaisia voimavaroja: henkisiä, välineellisiä ja taloudellisia. Henkisiällä voimavaroilla tarkoitetaan tietoa, taitoa ja osaamista, välineellisiä voimavaroja puolestaan ovat toimitilat, koneet ja laitteet, ja taloudellisia voimavaroja ovat raha ja vakuudet. Kun yrittäjä aloittaa liiketoimintansa, on hänen selvitettävä mitä edellä mainituista voimavaroista hänellä itsellään on ja mitä on hänen yhteistyökumppaneillaan. Näin yrittäjälle selviää mitä voimavaroja hän joutuu vielä ostamaan yritykseensä. (Yritysjulkaisut 2006, 23-24.)

2.8 Yrityksen rahoitus

Yrityksen perustamisvaiheessa on mietittävä yrityksen rahoituksen rakenne. Rahoitusrakenne selviää helpoiten pohtimalla yrityksen rahoitukseen liittyviä kysymyksiä. Taseen avulla nämä kysymykset voidaan jakaa kahteen eri osaan. Taseen *vastaa*-puolen avulla voidaan pohtia miten saataisiin yrityksen omaisuudelle mahdollisimman korkea tuotto ja taseen *vastattavaa*-puolen avulla pohditaan miten saataisiin yritykselle rahoitusta halvalla ja miten oman ja vieraan pääoman suhde näkyy investointien hankinnassa. Koska yrityksen omaisuus alkaa tuottaa voittoa vasta tulevaisuudessa, rahoittajat nostavat rahan hinnan sitä korkeammaksi mitä enemmän epävarmuustekijöitä liittyy yrityksen tulevaisuuteen. (Knüpper & Puttonen 2014, 16.)

Yritystä perustettaessa yrittäjät joutuvat hakemaan rahoitusta yrityksen ulkopuolisilta rahoittajilta ja sijoittajilta, sillä harvoin heillä itsellään on kaikkea sitä pääomaa, joka yrityksen perustamiseen vaaditaan. Yrittäjät saavat rahansa käytännössä rahoitusmarkkinoiden kautta. Rahoitusmarkkinoiden perustehtävänä on saada raha liikkumaan sujuvasti rahaa tarjoavien ja rahaa tarvitsevien osapuolien välillä. Seuraavassa kuvassa on esitetty yksinkertainen kaavio yrityksen perustamisvaiheen rahavirroista. (Niskanen & Niskanen 2013, 9.)

Kuvio 3: Perustettavan yrityksen investoinnit ja niiden rahoitus. (Niskanen & Niskanen 2013, 9.)

Yrityksen perustajien on heti perustaessaan yritystä tehtävä kaksi tärkeää päätöstä. Toinen päätöksistä on investointipäätös ja toinen rahoituspäätös. Investointipäätös on päätös siitä, mitä pitkäaikaista käyttöominaisuutta hankitaan, kuten koneita tai tuotantotiloja. Rahoituspäätöksellä puolestaan yrittäjät päättävät miten tehdyt investoinnit rahoitetaan eli kuinka paljon perustajat sijoittavat omaa pääomaa yritykseen ja kuinka paljon hankitaan rahoitusmarkkinoilta vierasta pääomaa yritykselle. Yrityksen rahoituspäätöksellä on vaikutusta omistajien varallisuuteen, jos rahoituspäätöksellä pystytään vaikuttamaan yrityksen arvoon. Rahoitusrakenne päätökseen voi vaikuttaa esimerkiksi vieraan pääoman ja oman pääoman erilainen verokohtelu, jossa vieraan pääoman korot voidaan vähentää verotuksessa mutta taas oman pääoman tuottamat osingot ovat vähennyskelvottomia. (Niskanen & Niskanen 2013, 9-10.)

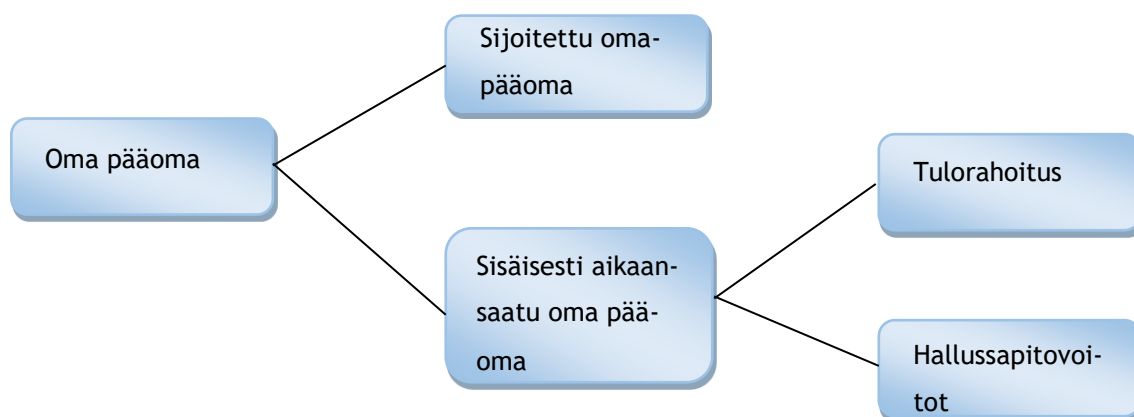
2.8.1 Oma pääoma

Uusilla yrityksillä ei perinteisesti ole paljoa pääomaa ja voidaan jopa puhua uusien yritysten pääomapulasta. Hankkiessaan rahoitusta yrittäjien kannattaa etsiä mahdollisimman monta oman pääoman rahoituslähdeä. Oman pääoman hankinnassa tärkeään rooliin nousevat omistajan tai omistajien sijoitukset yritykseensä sekä tulorahoitus. Toiset yrittäjäksi ryhtyvät voivat jopa myydä omaa omaisuuttaan, jotta saavat yritykselleen tarpeeksi omaa pääomaa. On tärkeää saada yritykselle mahdollisimman paljon omaa pääomaa, sillä silloin myös ulkopuolista rahoitusta on helpompi lähteä hakemaan. Tällöin on helpompi saada ulkopuolista rahoitusta, koska sijoitetun oman pääoman määrästä ulkopuolinen rahoittaja näkee, että yrittäjä oikeasti myös itse uskoo omaan yritykseensä, kun on valmis panostamaan siihen paljon omaa rahaansa. (Lipponen 2011, 23.)

Mitä enemmän yrittäjällä on yhtiökumppaneita, sitä paremmin hän saa tarvittavan oman pääoman kasaan. Tämä helpottaa yrittäjän oman pääoman hankintaan. Lisäksi oman pääoman sijoittamisen riski jakaantuu nyt monelle osapuolelle eikä vain yrittäjälle itselleen. Kaikki, jotka yritykseen sijoittavat rahaa saavat vastineeksi yrityksen osakkeita. Tämän lisäksi osakkeiden omistajat voivat antaa yritykselle lainaa, jonka yritys sitten maksaa myöhemmin takaisin. Laina maksetaan yleensä takaisin siinä vaiheessa, kun yritystoiminta on lähtenyt kunnolla käyntiin. Oman pääoman sijoittaminen yritykseen ei tarkoita aina pelkästään rahaa. Omaa pääomaa voivat olla myös koneiden ja kaluston tai vastaavan käyttöomaisuuden sijoittaminen yritykseen. (Lipponen 2011, 23.)

Oma pääoma mittaa sitä kuinka vakavarainen yritys on. Oman pääoman on tarkoitus jäädä yritykseen pitkäksi aikaa tukemaan yrityksen toimintaa. Useissa yrityksissä ja yhteisöissä sekä eri yhtiömuodoissa oman pääoman palauttamista varten on tehty yhtiösopimukset. Oman pääoman palauttamista säädellään lailla eri yhtiömuotojen kohdalla. Oma pääoma voidaan

muodostumisensa perusteella jakaa kahteen eri osaan: sijoitettuun omaan pääomaan sekä sisäisesti aikaansaatuun omaan pääomaan. Sisäisesti aikaansaatu oma pääoma jakaantuu vielä tulorahoitukseen sekä hallussapitovoitoihin. Tätä havainnollistaa hyvin kuva: Oman pääoman muodostuminen. Tulorahoituksella tarkoitetaan voittorahoitusta, joka on jätetty näkyviin yrityksen tilinpäätökseen. Tulorahoitus voi myös olla rahoitusta, jonka yritys on jättänyt pois voitonjaosta. Hallussapitovoitolla tarkoitetaan yrityksen varallisuusarvon kasvua. Tämä ei kuitenkaan ole reaaliuotoista rahaa eikä näin ollen suoraan yrityksen käytettävissä. (Leppiniemi 2002, luku 9.)

Kuvio 4: Oman pääoman muodostuminen. (Leppiniemi 2009, 74.)

2.8.2 Vieraspääoma

Vieraspääoma voidaan jakaa lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan ja pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan. Lyhytaikaiseksi vieraaksi pääomaksi lasketaan kaikki velat, jotka eräänntyvät alle vuodessa. Pitkäaikainen vieras pääoma puolestaan kuvaa kaikkia niitä velkoja, jotka yrityksen pitää maksaa vasta yli vuoden jälkeen velanottopäivämäärästä. Lyhytaikainen vieras pääoma on yleensä ostovelkoja, eli yritys on saanut esimerkiksi kaksi kuukautta maksuaikaa ostettuun jonkin tuotteen, ja tililuottoja. Pitkäaikaista vierasta pääomaa puolestaan ovat pankkilainat, erilaiset vakuutusyhtiölainat sekä joukkovelkakirjalainat. Koska uuden yrityksen on useasti haastavaa saada tarpeeksi rahaa vain yhdeltä lainanantajalta, niin se voi laskea liikkeelle joukkovelkakirjalainoja suurelle yleisölle myytäväksi. (Taloustieto Oy, 2015.)

Useasti uudelle yritykselle pankki on ainoa vieraan pääoman lainaaja. Yrityksen pankkisuhde on tärkeä yritykselle koko yritystoiminnan ajan. On olemassa erityisrahoituslaitoksia, joilta yritys voi myös hakea lainaa esimerkiksi Finnvera Oyj. Nämä erityisrahoituslaitokset kuitenkin aina edellyttävät, että pankki osallistuu yrityksen rahoitukseen myös. Yritys voi hankkia ulkopuolelta rahoituksen monella eri tavalla eikä ole olemassa yhtä sääntöä, jonka mukaan yrityksen tulisi toimia rahoitusta hankkiessaan. Se, kuinka paljon yritys lopulta saa ulkopuolista

rahoitusta, riippuu yrityksen liikeideasta sekä toimialasta ja siitä kuinka paljon riskiä yritykseen kohdistuu. (Lipponen 2011, 24.)

Vieras pääoma on pääomaa, joka on aina lopulta maksettava takaisin. Tämän takia lainan myöntäjä haluaa myöntämälleen lainalle vakuuden. Pk-yritykset eivät voi saada lainaa ilman vakausta. Lainan myöntäjä haluaa vakuudella varmistaa, että hän saa lainaamansa rahat takaisin korkoineen. Lainan vakuutena monet yritykset käyttävät omaa kiinteistöön ja sen kiinnitysarvoa. Yrityksen on mahdollista kiinnittää omistamaansa irtaimistoa, esimerkiksi koneita tai varastoa, lainan vakuudeksi. Jotta lainan myöntäjä hyväksyisi tällaiset vakuudet, hän seuraa yrityksen kehittymistä arvioidakseen yrityksen tilan. Lainan myöntäjälle on tärkeää, että lainan vakuus säilyttää arvonsa vuosien saatossa. Tämän takia lainan myöntäjä hyväksyy vakuudeksi vain noin 60-80 % vakuuden oikeasta arvosta. Pienimmissä yrityksissä on varsin normaalia, että yrittäjä itse antaa lainan myöntäjälle vakuudeksi esimerkiksi panttaamansa asuinhuoneistonsa osakkeet. Tämän lisäksi yrittäjä saattaa myöntää lainalle vielä omavelkaisen takauksen. Tämä tarkoittaa että yrittäjä vastaa velasta kuin omastaan. Myös useampi ihminen voi yrittäjän lisäksi toimia yrityksen lainan takaajina. (Leppiniemi 2002, luku 9; Taloustieto Oy 2015.)

On olemassa joitain vieraan pääoman muotoja, jotka luokitellaan oman pääoman sekä vieraan pääoman välimuodoiksi. Näitä välimuotorahoitusvaihtoehtoja ovat optio- ja velkakirjalainat, pääomalaina sekä vaihtovelkakirjalaina. Optio- ja velkakirjalainat ovat sellaista vierasta pääomaa, että niiden haltija voi vaihtaa velkakirjan yrityksen osakkeisiin tai merkitä yrityksen osakkeita. Vaihtovelkakirjalaina omistama sijoittaja voi lainan lyhennyksen yhteydessä ottaa rahan sijasta yrityksen uusia osakkeita lainaamallaan summalla. Hänellä on siis oikeus vaihtaa lainaamansa raha yrityksen osakkeisiin. (Leppiniemi 2002, luku 9; Taloustieto Oy 2015.)

2.9 Yrityksen verotus

Suomessa yritysverotus riippuu siitä, mikä yhtiömuoto yrityksellä on käytössään. Maksettavan veron määrä puolestaan muodostuu yrityksen nettovarallisuudesta sekä yrityksen tekemästä voitollisesta tuloksesta. Jos yritys tekee tappiota, se voi vähentää veron seuraavien tilikausien voitosta ja tämän jälkeen yrittäjä laskee uudestaan sen vuoden verot. Yrityksen nettovarallisuuden yrittäjä voi laskea vähentämällä yrityksen varoista sen velat. Yritykset joutuvat maksamaan tuottamastaan tuloksesta veroa. Tämän veron nimi on yhteisövero ja sen suuruus on 20 %. Yrityksen veropohja vaikuttaa yrityksen maksaman yhteisöveron suuruuteen. Suomessa on laajaveropohja, mikä tarkoittaa sitä, että yritykset maksavat yhteisöveroa koko niiden tuottamasta tuloksesta. Yrityksille on tärkeää, että verotus on tehty mahdollisimman yksinkertaiseksi. (Yritys-Suomi; Rohkea Suomi 2014).

Suomen verohallinto saa kaikki tarvitsemansa tiedot yrityksestä, kun yrittäjä täyttää Y-lomakkeen, joka on yrityksen perustamisilmoitus. Perustamisilmoitusta täyttäessä on yrittäjän hyvä selvittää pitääkö hänen rekisteröidä yrityksensä myös arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, ennakoperintärekisteriin tai työnantajarekisteriin. Kun yritystoiminta käynnistyy, on yrittäjän annettava kausiveroilmoitus verottajalle. Kausiveroilmoituksella yrittäjä ilmoittaa kaikki oma-aloitteiset verot eli verot, jotka yrittäjä laskee itse. Kausiveroilmoitus tulee tehdä joko kuukausittain tai vuosi neljänneksen välein. (Verohallinto 2010). Seuraavaksi käsitellään miten yritysvero näkyy eri yritysmuodoissa ja mitä ovat arvonlisävero ja tulovero.

Henkilöstösuunnittelun haasteita

Yritysmuodolla on vaikutusta yrityksen ja omistajan verotussääntelyyn. Verotuksessa yhteisöiksi katsotaan osakeyhtiöt ja osuuskunnat. Yhteisö siis itse on verovelvollinen, joka maksaa tulostaan veroa, mutta myös omistajat ovat verovelvollisia yhteisöiltä saamastaan tulosta. Jotta kahdenkertaista verotusta pystyttäisiin lieventämään tai kokonaan poistamaan on sitä varten tehty erillissäännöksiä. Verotuksessa avoimia yhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä pidetään elinkeinoyhtyminä. Omistajien eli yhtiömiesten verotettava tulo saadaan siis elinkeinoyhtymistä. Vastaavasti liikkeenharjoittajien verotettava tulo on yksityisliikkeestä saatu tulo. Kirjanpito ja tilinpäätösinformaatio toimivat elinkeinoverotuksen perusteena. (Leppiniemi & Walden, 2014, 150-151.)

Tulolajit

Verojärjestelmässä keskeinen asia on ansio ja pääomatulojen jakautuminen. Siihen myös perustuu nimitys eriytetty tuloverojärjestelmä. Sekä ansiotulon että pääomatulon laskemiseen on omat menettelynsä ja kun molempien tulolajien määrä saadaan tietoon, niin kummankin tulolajin osalta lasketaan erikseen veron määrä. Jakomenettely koskee vain luonnollisia henkilöitä ja kuolinpesiä. Täytyy siis huomata että esimerkiksi osakeyhtiön henkilökohtaisen tulolähteen tulolle ei tehdä kyseistä jakoa. Täytyy myös huomata että sekä yksityisen elinkeinonharjoittajan että henkilöyhtiön tulos saattaa koitua verotettavaksi osakkaan verotuksessa (Ossa 2014, 24-25.)

Yksityisliike

Elinkeinovalainsäädännökset määrittelevät sen miten veronalainen voitto lasketaan liike tai ammattitoiminnassa. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan veronalaisen voiton laskennassa käytettävät säädökset eroavat joissakin kohdissa siitä, miten oikeushenkilön veronalainen tulos lasketaan. Tämä tulee esille esimerkiksi vähennysten tekemisten osalta, koska liikkeen tai

ammatinharjoittaja ei pääse tekemään vähennyksiä puolison tai alle 14-vuotiaan lapsen palkasta, eläkkeestä tai muusta etuudesta. (Kukkonen & Walden, 2009, 29-30.)

Henkilöyhtiöt

Elinkeinoyhtymällä ei ole verotuksessa osakeyhtiön tapaan erillistä verovelvollisuutta (TVL 15.1) Veronalainen tulo tai vähennyskelpoinen tappio kuitenkin vahvistetaan verotuksessa. Tämän jälkeen vahvistettu veronalainen tulo jaetaan verotettavaksi yhtiömiesten tulona niiden osuuksien mukaan, jotka näillä on yhtymän tuloon (TVL 15.2 &). Tappiota ei voi vähentää yhtiömiesten tulosta. Tappio vähennetään avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön seuraavien tilikausien verotettavasta tulosta siten kuin tuloverolaissa tappion vähentämisestä säädetään. Mikäli henkilöyhtiön yhtiömiehenä on joko osakeyhtiö tai osuuskunta, yhtiömiehelle kohdistettu tulo-osuus verotetaan osana sen tuloa. Muiden kuin yhteisömuotoisten yhtiömiesten tulo jaetaan verotettavaksi ansiotuloksi ja pääomatuloksi. Kommandiittiyhtiössä tulosta lasketaan erotettavaksi ensin äänettömän yhtiömiehen tulo-osuus (Kukkonen & Walden, 2009, 36.)

Osuuskunta on verotuksessa osakeyhtiön tapaan jäsenistään erillinen verovelvollinen yhteisö. (TVL 3 &). Osuuskunnan jäsenyyden liittyessä maatalouteen tai elinkeinoon, jäsenyys ja siihen rinnastettavat tulot ja menot kuuluvat maatalouden tai elinkeinon tuloihin ja menoihin. Osuuskunnan tuloiksi ei katsota osuuskuntaan tehtyjä pääomasijoituksia (EVL 6.1 &). Jäsenen osuuskunnalle suorittamat maksut taas vastaavasti ovat yleensä pääomasijoituksia. Pääomasijoituksille on ominaista että suoritus ei vaadi vastasuoritusta ja siihen liittyy tietynlainen palautusvelvoite jos yhteisö purkautuu. Jos osuuskunnista jäsenille jaetaan ylijäämää eli osuuskunnan voittoa, maksetaan se jäsenille joko ylijäämänpalautuksina tai osuuspääoman korkoina (Kukkonen & Walden 2009, 38.)

Eri yritysmuotojen verotuserot ja -yhtäläisyydet

Jos yksityisliikkeen ja henkilöyhtiön tai osuuskunnan ja osakeyhtiön verotussäädöksiä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti, niin huomataan että ne poikkeavat aika lailla toisistaan. Myös yritysten omistajien verotussäädöksissä on eroja. Tällöin erot liittyvät yleensä: (Kukkonen & Walden 2009, 42.)

- Siihen miten yrityksen verotettava tulo lasketaan
- Siihen miten yrityksen jakamaa voittoa verotetaan (pääomatulo-osuus)
- Siihen miten yrityksen nettovarallisuutta lasketaan
- Osakkaiden ja yritysten välisten oikeustoimien verotuskohteluun
- Osakkaan omaan verotukseen (Kukkonen & Walden 2009, 42.)

Silloin, kun tehdään verotukseen liittyvien lainsäädösten vertailuja, tulisi huomioida useita tilannekohtaisia tekijöitä: kenen kanssa yritystoimintaa lähdetään harjoittamaan, yksin vai yhdessä yrittäjäpuolison tai perheen kanssa, kunnallisveroprosentin ja kirkollisveroprosentin vaikutus ja lisäksi se että kuinka paljon yrityksellä on ulkopuolisia tuloja. Myös ansiotulojen verovähennysmahdollisuudet vaikuttavat. (Kukkonen & Walden 2009, 42-43.) Toisin kuin yksityisliikkeessä tai henkilöyhtiössä, osakeyhtiössä tai osuuskunnassa luvattomasta varojen ottamisesta saatetaan tulkita peiteltyksi osingonjaoksi. (VML 29 &). Toisaalta yksityisliikkeessä varojen nostaminen voi aiheuttaa lainasta aiheutuvien korkojen vähennysoikeuden loppumisen, jos sillä katsotaan rahoitettavan yksityistaloutta. (Kukkonen & Walden 2009, 45.)

2.10 Yrittäjyyden motiivit

Pyykön mukaan yrittäjyyden motiivit voidaan jakaa kymmeneen osaan: rahantekokone, merkitys, identiteetti, kontrolli, keskittyminen, kilpailu, suoriutuminen, asiakas, luotettavuus ja tulevaisuus. Jos yrittäjällä ei ole motivaatiota, hän ei saa mitään aikaiseksi. Jokainen näistä motiiveista ilmenee eri tavalla eri yrittäjissä. Toiset omaksuvat vain osan motiiveista ja toiset kaikki. Näistä motiiveista rahantekokonemotiivi ilmentää ajattelua ja muut motiivit ovat enemmän tunnepainotteisia. Yrittäjän motivaatiopiirteet auttavat yrittäjää hankkimaan tietoja ja taitoja. Myös yrittäjän oma energisyys antaa yrittäjälle halun saavuttaa asioita. (Pyykkö 2011, 87). Tarkastellaan seuraavaksi jokaista motivaatiota yksitellen.

Rahantekokoneesta tekee mielenkiintoisen sen suhde muihin motivaatiotekijöihin. Rahanteko itsestään ei ole niin mielenkiintoinen motivaatiotekijä, sillä se on psyykkisesti niin kaukana yrittäjästä kuin on mahdollista olla. Yrittäjän asenne on samanlainen rahantekoasenteella kuin jos hän toimisi sijoittajana. Rahantekokone eroaa muista motivaatiotekijöistä, sillä se on asennetekijä, ei niinkään motivaatiotekijä. Merkitys motivaationa kuvaa jatkuvuutta, harmoniaa sekä sopusointua. Ihmiset kokevat, että he liittyvät osaksi jotain suurempaa tarkoitusta merkitysmotivaatiossa. Usein merkitys on arvojen ja intohimon yhteenliittymä. Identiteettimotivaation mukaan yrittäjyys on yrittäjän itsensä likoon laittamista ja omanarvontunteen päivittämistä. (Pyykkö 2011, 90-95.)

Kontrolli eli itsenäisyysmotivaatiotekijä kuvaa sitä, että yrittäjyydessä pitää johtaa kaikkea, mutta samalla yrittäjä on myös kaikesta vastuussa. Yrittäjä on siinä roolissa, että hänen pitää osata ajatella asioita itsenäisesti. Keskittymistä motiivina kuvaa parhaiten flow-käsite. Se on käsite, jonka mukaan tehtävän vaativuus tai haastavuus on maksimoitu ja samalla työntekijän taidot tai osaaminen on täysmääräisessä käytössä. Siinä on myös kyse siitä, että työhön upoudutaan kokonaan sen haasteen takia eikä ulkoisen palkinnon, kuten rahan, takia. Kilpailun merkityksen mukaan markkinat palkitsevat vaan parhaan ja voittaminen on ainoa asia mikä

ratkaisee. Kilpailun tavoitteena on voittaa kilpakumppani, mutta liika kilpailu ei ole hyvästä, sillä se voi viedä pohjaa tiimityöltä ja johtajuudelta. (Pyykkö 2011, 96-102.)

Suoriutumismotivaatioon kuuluu suurilta osin kunnianhimo, valta ja seurallisuus. Nämä kolme tekijää ovat sellaisia, jotka ovat ihmisiin sisäänrakennettuja ja onnistuvat vaikuttamaan ihmisten käytökseen useasti välittömästi oli tilanne sitten siihen sopiva tai ei. Asiakuudessa motivaatiotekijänä on yrityksen näkökulmasta kysymys siitä, että onko yritys se, joka johtaa asiakkaita vai onko yritys olemassa asiakkaiden johtamana. Yrityksen on tärkeää pitää tietty johto asiakkaisiinsa nähden, etteivät asiakkaat pääse määrittelemään yrityksen tekemisiä ja toimintaa. On vaikea sanoa, miten asiakkaan edun ja yrityksen voitontavoittelun kanssa tulisi toimia. (Pyykkö 2011, 103-105.)

Luotettavuus on yrittäjälle tärkeä motivaatiotekijä, sillä oli ihminen kuinka menestynyt tahansa, hänen pitää olla luotettava. Luotettavuus on haastavaa pitää, koska se syntyy pitkän ajan kuluessa, mutta voi olla yhden virheen seurauksena mennyttä lopullisesti. Yrittäjän luotettavuus muodostuu usein sinnikkydestä, katumuksesta ja omatunnosta joka soimaa. Yrittäjän kannalta tulevaisuusmotiivina on hieman hankala, sillä yrittäjät elävät tätä päivään samaan aikaan kun sijoittajat ajattelevat huomista päivää. Ihminen kokee yrittäjyyden myös eritavalla eri elämän vaiheissa. (Pyykkö 2011, 106-109.)

Yrittäjyysmotiiveihin vaikuttavat eri maissa kulttuuri- ja hyvinvointierot. Mitä matalampi ja huonompi on perusturvallisuus, sitä todennäköisemmin ihmisten syyt ryhtyä yrittäjäksi ovat aineellisen hyvinvoinnin lisääminen. Kun taas mitä korkeampi elintaso on, yrittämisen syyt ovat lähinnä itsensä toteuttaminen ja itsenäisyys. Yrittäjyys nähdään myös mahdollisuutena kohottaa omaa sosiaalista asemaansa yhteiskunnassa. Kaikkialla yrittäjyysmotiiveihin vaikuttavat työtilanne ja sosiaalinen marginaalisuus. Yrittämisen ehtona ovat yrittäjämieliset asenteet, mutta ne eivät pelkästään riitä yritystoiminnan pyörittämiseksi. (Bloigu 2014, 46-54.)

Yrittäjillä vahvana arvona on työntekeminen. He eivät halua vain istua kotona tekemättä töitä. Yrittäjillekin arvot ovat tärkeitä. Arvot vaikuttavat yrittäjien asenteisiin ja uskomuksiin. Yksikään ulkoinen tekijä ei voi käynnistää yrittäjän sisäistä prosessia. Tarvitaan oikea henkinen tila, jotta henkilö motivoituu itse toimintaan. Työ arvona toimii etnisenä resurssina. Kaikkien yritysmotiivien taustalta löytyy työn arvostaminen. Yrittäjäksi ryhtyminen on aina prosessi ja usein seurausta monesta eri tekijästä, kuten yrittäjän taustasta, tilanteesta tai henkilökohtaisista ominaisuuksista. Osa ihmisistä on myös luonnostaan yrittäjiä. (Bloigu 2014, 46-54.)

2.11 Yrittäjien neuvonta- ja tukipalvelut

Yrittäjät voivat saada montaa erilaista tukea yrityksen perustamisvaiheessa. Tämä on hyvä, sillä yleensä aloittavalla yrittäjällä ei ole tarpeeksi omaa pääomaa säästössä kattamaan kaikkia yrityksen alkuvaiheen menoja. Ennen yrityksen perustamista yrittäjillä on käytössään ainakin kaksi eri rahoituslähdetä. Nämä ovat keksintösäätiön esihautomovaihe ja TULI (Yliopistot ja tutkimuslaitokset). Keksintösäätiön esihautomovaiheen tarkoituksena on selvittää mitkä yritysideoista ovat kannattavia ja konsulttien avustuksella viedä hanketta eteenpäin. Jokaisesta yliopistosta löytyy keksintösäätiön tapainen rahoitusinstrumentti. Yrityksen perustamisen jälkeen ensimmäistä rahoitusta kannattaa lähteä hakemaan työ- ja elinkeinopalveluilta. (Business Fellows 2009.)

TE-toimistolla on käytössään starttiraha aloittaville yrittäjille. Starttirahan tarkoituksena on edesauttaa uutta yritystoimintaa ja edistää työllistämistä. Starttirahan avulla yrittäjä voi turvata oman toimeentulonsa siltä ajalta, joka arviolta kuluu yritystoiminnan aloittamiseen ja sen vakiinnuttamiseen. Starttirahaa on mahdollista saada enintään 18 kuukauden ajan. Aloittava yrittäjä voi saada starttirahaa, jos hän on työtön työnhakija tai ei ole työtön, mutta aikoo siirtyä kokoaikaiseksi yrittäjäksi. Starttiraha myönnetään kuitenkin vasta sitten kun on käynyt selväksi, että yrittäjänä toimiminen on starttirahan hakijalle hyvä vaihtoehto työllistyä. Starttirahaa voi hakea TE-toimistolta. (TE-palvelut 2015).

3 Menetelmä/Tutkimus

Opinnäytetyön tässä luvussa käsittelemme käyttämäämme tutkimusmenetelmää. Käsittelemme aluksi mitä laadullinen tutkimus teoriassa tarkoittaa ja tämän jälkeen tarkastelemme miten tutkimuksen haastattelu on rakennettu. Sitten käymme läpi miten toteutimme tutkimuksen haastatteluineen.

3.1 Laadullinen tutkimus

Yhteiskunta- ja kasvatustieteellisissä keskusteluissa on usein käytetty synonyymeina käsitteitä laadulliset, pehmeät ja kvalitatiiviset menetelmät. Toisaalta termit eroavat joskus alkuperäiseltä merkitykseltään toisistaan. Uhkana saattaa olla tilastollisten menetelmien näkeminen tieteellisesti vahvempina ja tieteellisempänä kuin miten pehmeät menetelmät nähdään. Kuitenkin myös kvalitatiivista tutkimusta saatetaan pitää kvantitatiivista tutkimusta laadukkaampana. Yksinkertaisimmillaan ilmaistuna laadullinen ymmärretään aineiston (ja analyysin) muodon kuvaukseksi (ei-numeraalinen). Myös tämänlaisiin aineistoihin saadaan käyttää muita lukutapoja myös kvantitatiivisia (eli numeraalisia). Rajanveto voi tietysti olla hankalaa. Esimerkiksi haastattelua on mahdollista käyttää niin laadullisesti kuin määrällisesti ja vastaavasti

haastatteluilla kerättyä aineistoa pystytään analysoimaan sekä kvalitatiivisesti että kvantitatiivisesti. (Eskola & Suoranta 2014, 13.)

Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen analyysi pystytään erottamaan toisistaan mutta niitä voi myös soveltaa - ja usein sovelletaankin - samoissa tutkimuksissa ja samojen tutkimusaineistojen analysoinneissa. Lisäksi voidaan tähdentää, että kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen analyysi eivät ole toistensa vastakohtia analyysimalleina, vaan täydentävät toisiaan. Laadullisen tutkimuksen erottaminen määrällisestä tutkimuksesta ei ole aina helppoa mutta yhtenä pois sulkevana tekijänä voidaan pitää sitä että litteroimatonta haastatteluaineistoa tai muuta teksti- tai kuva aineistoa ei koodata jälkikäteen strukturoituun kyselyä vastaavaan muotoon, ja missä analyysimenetelmänä käytössä on ainoastaan tilastollinen analyysi. Tällaista tutkimusta ei vielä voi pitää laadullisena pelkästään sillä seikalla, että tekstiaineistosta otetaan satunnaisia havaintoesimerkkejä, vaan ilmeisen laadullisen analyysin tuloksia tai muuna evidenssiaineistona käytettyjä referenssejä alkuperäisaineistoon tulee käyttää tilastollisen analyysin lopputuloksiin rinnasteisina johtolankoina mysteerin ratkaisemisessa. Toisaalta laadullisessa tutkimuksessa on tavanomaista soveltaa vaihtelevassa määrin muuttuja- ajattelua ja tilastollista todistelua. (Alasuutari 2011, 32-33.)

3.2 Haastattelu tutkimusmenetelmänä

Haastattelun idea on siinä, että kun haluamme saada selville jotain ihmisestä - mitä hän ajattelee, minkälaisia motiiveja hänellä on jne. - niin kysymme sitä häneltä suoraan. Haastattelussa haastattelija esittää kysymyksiä haastateltavalleen. Haastattelun määritelmät ovat kuitenkin lisääntyneet viime vuosien aikana. Perinteisestä haastattelusta, jossa vain kysytään ja vastataan, ollaan siirtymässä yhä enemmän keskustelunomaisenpiin haastatteluihin. Haastattelu pohjautuu vuorovaikutukseen, jossa kummatkin osapuolet vaikuttavat toisiinsa. Vuorovaikutukseen liittyvät tekijät kuten normaalit fyysiset, sosiaaliset ja kommunikaatioon liittyvät seikat ovat normaalia haastattelutilanteissa. Haastattelu on ennalta suunniteltu ja haastattelijan alulle panema sekä ohjaama. Haastattelijan tehtävänä on jatkuvasti motivoida haastateltavaa ja pitämään haastattelua yllä. Haastattelijan on tiedostettava roolinsa ja haastateltava oppii myös sen. Haastateltava on saatava vakuuttuneeksi siitä, että hänen kertomisiaan käsitellään luottamuksellisesti. Haastattelutapoja on monia, samoin kuin niistä käytettäviä nimityksiä. Siihen vaikuttavat kysymysten muotoilun kiinteyden aste ja haastattelijan toimintatapa jäsentää haastattelutilannetta. (Eskola & Suoranta 2014, 86-87.)

Haastattelut saattavat vaikuttaa spontaanilta keskustelulta, mutta intentionaalisuus toimii kuitenkin tässä erottelvana tekijänä. Haastattelun päämääränä on antaa suunta haastattelun pyrkimyksille. Haastattelija tiedostaa intressin, minkä vuoksi on tehtävä kysymyksiä ja aloitteita, annettava kannustetta vastaamiselle, ohjattava keskustelua, keskitettävä sitä tiettyihin

teemoihin jne. Tutkimuksen tavoite on pidettävä mielessä silloin, jos suunta tuntuu epäselvältä. Haastattelun ja keskustelun ero tulee ilmi osallistujien rooleissa: Haastattelija toimii kysyjänä ja tiedon kerääjänä ja haastateltava itse vastaajana ja tiedon antajana. Jos asiaa tarkastellaan toiminnallisemmasta näkökulmasta, ero tulee ilmi siinä, että haastattelun osallistajat laittavat toimeen tilanteeseen kuuluvia tehtäviään keskustelun keinoin. Vastaavasti tilanteen institutionaalisuus tulee esille tallennuksena, nauhoituksena ja haastattelijan tekemänä muistiinpanoina. (Ruusuvoori & Tiittula 2005, 23.)

3.2.1 Teemahaastattelu

Kohdennettu haastattelu poikkeaa usealla eri tavalla muista tutkimushaastattelun lajeista, jotka ensi vaikutelmalta voivat tuntua samanlaisilta. Jo ennestään tiedetään, että haastateltavat omaavat kokemuksen jostakin tietystä tilanteesta. Tutkija on jo tehnyt alustavia selvityksiä tutkittavan ilmiön oletettavasti tärkeistä osista, rakenteista, prosesseista ja kokonaisuudesta. Tätä sisältö- tai tilanneanalyysiä hyödyntämällä päädytään tiettyihin oletuksiin tilanteen määrävien piirteiden seurauksista siinä mukana olleille. Tämän jälkeen kehitetään haastattelurunko. Haastattelu suunnataan tutkittavien henkilöiden kapeisiin kokemuksiin sellaisille tilanteille, jotka tutkija on ennalta selvittänyt. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 47.)

Teemahaastattelu poikkeaa siitä siinä, ettei se vaadi tiettyä kokeellisesti luotua yhteistä kokemusta, vaan lähtee oletuksena, että kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia ja tunteita voidaan tutkia tällä menetelmällä. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 47.)

Siinä haastateltavien elämysmaailma ja heidän määritelmänsä tilanteista tulevat korostetusti esille. Teemahaastattelun etu piilee siinä, että se ei pakota haastattelua tiettyyn leiriin, kvantitatiiviseen tai kvantitatiiviseen, eikä haastattelukertojen määrät ole sen toteuttamiselle yksiselitteisinä kriteereinä. Teemahaastattelulla ei ole myöskään selkeää rajaa siinä miten ”syvälle” aiheen käsittelyssä mennään. Teemahaastattelussa on kaikkein oleellisinta, että siinä edetään tiettyjen keskeisten teemojen mukaan, sen sijaan että esitettäisiin yksityiskohtaisia kysymyksiä. Tutkittavien ääni tulee siten kuuluviin ja haastattelua käydään heidän näkökulmastaan sen sijaan kun sitä käytäisiin tutkijoiden kysymyksillä. Teemahaastatteluille on olennaista ihmisten tulkinnat asioista ja heidän asioille antamansa merkitykset, jotka ovat niille keskeisiä. Merkitykset saavat alkunsa vuorovaikutuksessa. Teemahaastattelua voidaan pitää strukturoimattomampana kuin strukturoitua haastattelua. Teemahaastattelua voidaan pitää siksi puolistrukturoituna menetelmänä, koska yksi haastattelun aspekti, haastattelun aihepiirit, teema-alueet, ovat kaikille samat (Hirsjärvi & Hurme 2009, 48.)

Myös Suomessa teemahaastattelua pidetään suosituimpana tapana kerätä laadullista aineistoa. Haastattelussa siis halutaan selvittää, mitä joku ajattelee jostakin asiasta. Yksinkertai-

sinta ja tehokkainta on kysyä sitä häneltä. Kyseessä on tutkijan aloitteesta ja hänen ehdoiltaan toteutettu keskustelu, mutta siinä tutkijan tavoite on selvittää haastateltavilta vuorovai-
kutusta hyväksi käyttäen, tutkijalle kiinnostavat seikat, tai ainakin ne, jotka liittyvät tutki-
muksen aihepiiriin. (Valli & Aaltola 2015, 27-28.)

3.3 Haastattelun rakenne

Haastattelun rakenteen suunnittelu alkoi siitä, kun pohdimme yhdessä mitä haluamme saada haastattelulla selville. Seuraavaksi mietittiin kysymykset, joiden avulla saatiin maahanmuut-
tajayrittäjiltä selville, miten he ovat kokeneet yrittämisen Suomessa. Kysymyksiä teimme yh-
teensä 17, joiden avulla saimme kattavasti tietoa tutkittavasta aiheesta. Sovimme haastatel-
tavien kanssa ajankohdat, jolloin voimme käydä haastattelut tekemässä. Haastattelut käytiin
viiden eri yrityksen edustajan kanssa keskustelemalla kasvotusten. Haastattelut olivat 45 mi-
nuutin pituisia.

Haastatteluissa oli 17 eri kysymystä valmiiksi suunniteltuna. Ne hahmoteltiin neljään eri kate-
goriaan: tiedonhakuun, sopeutumiseen suomalaiseen työkulttuuriin, yrittäjänä toimimiseen ja
rahoitukseen. Aluksi kysyttiin yrityksen toimialaa ja henkilökunnan lukumäärää. Kysymykset
oli rakennettu avoimiksi, jolloin yrittäjä pystyi vastaamaan kysymykseen omin sanoin. Kysy-
mykset olivat hyvin neutraaleja, jolloin haastateltavaa ei johdateltu haluttuun vastaukseen
kysymyksen avulla.

3.4 Tutkimuksen toteuttaminen

Toteutimme tutkimuksen haastattelututkimuksena. Kävimme haastattelemassa Helsingin alu-
eella toimivaa viittä eri maahanmuuttajayrittäjää. Kysyimme heiltä heidän kokemuksistaan
yrityksen perustamisesta sekä yrittäjänä toimimisesta Suomessa. Haastattelut olivat osittain
haastavia toteuttaa, koska maahanmuuttajayrittäjien suomen kielen taito ei ollut kovin hyvä.
Tämän takia he eivät aluksi oikein ymmärtäneet kysymyksiämme. Heille piti avata kysymyk-
siä. Lopulta kuitenkin saimme haastatteluista paljon hyviä vastauksia.

Aluksi yrittäjät eivät mielellään olisi halunneet osallistua tutkimukseemme, koska he luulivat,
että heidän oma sekä yrityksen nimi tulevat julkisuuteen. Kerrottuamme heille, että heidän
tietojaan ei julkaista eikä kysytä missään, he suostuivat haastatteluun. Kaikki haastattelut oli
sovittu yrittäjien kanssa etukäteen, heidän kiireisen aikataulunsa vuoksi. Haastattelut kesti-
vät keskimäärin puoli tuntia. Yrittäjät kertoivat kokemuksistaan yrittäjinä ja yrityksen perus-
tamisen vaiheista. Tässä kyselylomakkeemme, jolla keräsimme tiedot haastateltavilta.

	Kysymykset
1.	Millä toimialalla yritys toimii?
2.	Minä vuonna yritys on perustettu?
3.	Kuinka monta työntekijää yrityksessä on tällä hetkellä? Ja kuinka monta heistä on ulkomaalaistaustaisia ja kuinka moni on suomalaisia?
4.	Mitkä asiat vaikuttivat yrityksenne yhtiömuodon valintaan?
5.	Mistä löysitte tietoa yrityksen perustamisesta ja miten koitte tiedon saatavuuden?
6.	Miten olet sopeutunut suomalaiseen yrityskulttuuriin?
7.	Miten koette suomalaisten suhtautumisen yritykseenne?
8.	Mitä mieltä olette olleet asiakkaiden saatavuudesta toimialallanne?
9.	Miten yrityksen perustaessa on näkynyt kielitaidon merkitys?
10.	Oletteko saaneet suomenkielentaitoisia työntekijöitä yritykseenne?
11.	Minkä olette kokeneet haastavimmaksi asiaksi yritystä perustaessanne?
12.	Miten olette kokeneet yrittäjänä toimimisen Suomessa?
13.	Mikä on teidän paras kokemuksenne yrittäjänä?
14.	Mitä mieltä olette suomalaiseen yrittäjäverkostoon liittymisestä/oman yrittäjäverkoston luomisesta?
15.	Saitteko tukirahoja yritystä perustaessanne? Jos saitte mistä?
16.	Miten suhtaudutte suomalaiseen verojärjestelmään?
17.	Miksi valitsitte juuri tämän liikeidean ja toimialan?

Taulukko 2: Kysymyskaavake.

3.4.1 Haastateltavat yritykset

Tutkimuksessa oli mukana viisi eri maahanmuuttajataustaista yritystä pääkaupunkiseudulta. Maahanmuuttajayrittäjät lähtivät innoissaan tutkimuksemme mukaan, koska halusivat että tulevaisuuden maahanmuuttajayrittäjillä on paremmat mahdollisuudet toimia yrittäjinä ja enemmän tietoa yrittäjänä toimimisesta Suomessa. Yrittäjät, jotka osallistuivat tutkimuksemme, kokivat, että maahanmuuttajayrittäjyys ja sen tukeminen on tärkeää, koska yrittäjänä toimiminen auttaa monen maahanmuuttajan työllistymistä. Yrityksistä ei ole saatavilla paljon perustietoa, koska yrittäjät lähtivät tutkimukseen mukaan sillä ehdolla, että heidän yritystään eikä yrittäjää itseään tuoda julki tai anneta tietoja, jotka voisivat johtaa yrityksen tunnistamiseen. Alla olevaan taulukkoon on kerätty perustietoja tutkimuksessa mukana olleista yrityksistä.

	Yrityksen toimiala	Perustamisvuosi	Yritysmuoto	Työntekijämäärä
1.	Ravintola-ala	2005		4
2.	Ravintola-ala	1996	Osakeyhtiö	11
3.	Ravintola-ala	2008	Osakeyhtiö	8
4.	Parturikampaamo	2012	Osakeyhtiö	1
5.	Rakennusala	2016	Toiminimi	3

Taulukko 3: Yritysten perustietoja.

4 Tulokset

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää mitä erityisiä haasteita Suomessa toimivat maahanmuuttajayrittäjät ovat kohdanneet yritystä perustaessaan sekä yrittäjänä toimimisessa. Tutkimustavaksi valitsimme teemahaastattelun, sillä sen avulla saatiin selville maahanmuuttajayrittäjien aidot kokemukset yrittäjänä toimimisesta. Tavoitteenamme oli haastatella viittä eri maahanmuuttajayrittäjää eri toimialoilta. Saimme haastateltua yrittäjiä ravintola-alalta, kahvila-alalta ja parturikampaamoalalta. Haastatteluiden avulla saimme selville paljon maahanmuuttajayrittäjyyteen liittyviä haasteita. Haastatteluiden aikana kysyimme yrittäjiltä 17 eri kysymystä. Saimme kaikkiin kysymyksiin hyvin vastaukset. Hieman yllättävää oli, että Suomessa yrittäjinä toimivat maahanmuuttajat eivät osaa kovin suomen kieltä. Tämä toi oman haastavuutensa haastatteluiden tekemiseen.

4.1 Yrityksen perustaminen haastateltavien näkökulmasta

Haastattelemamme yritykset toimivat pääsääntöisesti ravintola-alalla kahta yritystä lukuun ottamatta, joista toinen oli toimi rakennusalalla ja toinen kampaamoalalla. Kaikki haastattelemamme yritykset olivat perustettu 2000-luvun jälkeen, eli kokemusta yrittämisestä yhteenlaskettuna oli useita vuosia. Yritysten työntekijät olivat pääsääntöisesti ulkomaalaistaustaisia, mutta Suomen kansalaisia. Kaksi yritystä erosi työvoimaltaan muista työntekijöiden ollessa valtaosaltaan kantasuomalaisia.

Haastateltavilta kysyttiin minkä asian he ovat kokeneet kaikkein haastavimmiksi asiaksi yritystä perustaessanne. Eri yrittäjät olivat kokeneet eri asioita haastaviksi. Yhdelle oli ollut haastavaa saada asiakkaita, koska yrityksen konsepti oli Suomessa aivan uusi. Maahanmuuttajayrittäjät kokivat Suomen byrokratian haastavaksi perustaessaan yritystä. Lisäksi suomen kieli oli haaste monelle yrittäjälle heidän perustaessaan yrityksiään. Maahanmuuttajayrittäjät kokivat haastavaksi yrityksen perustamisen suomen kielen takia. Oli vaikea hoitaa käytännön asioita, kuten yrityksen rekisteröiminen, suomeksi ilman kielitaitoa. Yksi yrittäjä koki, että kielitaidottomuus tekee työn hakemisesta tulevaisuudessa haastavaa. Haastavaksi koettiin se, miten voidaan erottua monista muista samanlaisista yrityksistä. Kaikille ei ollut helppoa myöskään liiketilan löytäminen ja tähän oli kulunut suhteettoman paljon aikaa. Hyvän liiketilan kriteerit olivat pääsääntöisesti sijainti, eikä hyvän sijainnin omaavaa liiketilaa ole helppo löytää nykypäivänä.

4.2 Mistä haastateltavat ovat saaneet tietoa yrityksen perustamisesta?

Haastatteluissa selvisi yritysten saaneen tietoa yrityksen perustamisesta lähinnä ystäviltä ja kirjastosta. Eräs yrittäjä oli käynyt Suomessa kaupanalan koulun ja sieltä saanut yrityksen perustamiseen tarvittavan perustiedon, joka oli rohkaissut oman yrityksen perustamiseen. Vain yksi yrittäjä oli onnistunut löytämään tietoa yrityksen perustamisesta internetistä ja ELY-keskuksesta.

Haastatellut yritykset olivat poikkeuksetta pitäneet yrittäjätverkostoon liittymisestä ja verkoston luomisesta. Verkoston kautta he olivat saaneet tukea ja arvokkaita neuvoja ja ohjeita muilta yrittäjiltä. Haastatellut pitivät verkostoitumista korvaamattomana osana nykyistä yrittäjyyttä. He kertoivat hyödyntävänsä ja laajentavansa omia kontaktejaan aktiivisesti, sekä rohkaisevansa uusia yrittäjiä verkostoitumiseen.

4.3 Millä perusteella haastateltavat ovat valinneet yhtiömuodon yritykseensä?

Haastattelemamme yrittäjät ovat lähes poikkeuksetta valinneet yhtiönsä yhtiömuodoksi osakeyhtiön. Heillä valintaan vaikutti se, että halusivat päätösvallan jakautuvan yrityksessä tasaisesti muutaman henkilön kesken. Myös tarvittava rahoitus vaikutti yhtiömuodon valintaan.

Se, että osakeyhtiössä yrittäjän oma henkilökohtainen omaisuus on irrallaan yrityksen omaisuudessa, vaikutti yhtiömuodon valintaan jonkin verran. Vain yksi yrittäjä oli valinnut yrityksensä yhtiömuodoksi yksityisen toiminimen. Hän valitsi toiminimen sen haastavuuden takia sekä sen takia, että toiminimessä ei ole alkupääoma vaatimusta.

4.4 Yrityksen liikeidea ja sen valinta

Haastateltavat perustivat yrityksensä pääsääntöisesti omien kotimaassaan olleiden yritysten tuomien kokemustensa perusteella, ala oli jo tuttu ja aiemmat kokemukset helpottivat liikeidean valintaa. Myös vastaavan liikeidean vähäisyys alueella teki valinnan helpoksi. Halu perustaa oma yritys tietylle toimialalle vaikutti yhden haastateltavan valintaan ruveta yrittäjäksi.

Osa yrittäjistä koki, että asiakkaita on helppo saada yritykselle ja osalle asiakkaiden saaminen oli haastavampaa. Asiakkaiden saamisen haastavuus riippui paljon yrityksen sijainnista, yrityksen koosta sekä asiakassegmentin pienuudesta. Mitä keskeisempi oli yrityksen sijainti, sitä helpommaksi yrittäjä kuvaili asiakkaiden saannin. Yrittäjät kertoivat, että mainonnalla tavoittaa asiakkaita hyvin. Yritys, joka sijaitsee syrjässä, tarvitsee paljon enemmän mainontaa asiakkaiden saamiseksi, kuin keskeisellä paikalla toimiva yritys. Tutkimuksen perusteella asiakkaiden saatavuuteen vaikutti maahanmuuttajayrityksillä samat tekijät kuin kotimaisilla yrityksillä.

4.5 Yrityksen perustamisvaiheen tukirahoitus

Haastateltavat yritykset kokivat tukirahoituksen saamisen hankalaksi, johtuen pääsääntöisesti kieli-aidon puutteesta. Kuitenkin ystävien avulla tieto löytyi ja tukirahoitus oli löytynyt osalle haastateltavista. Yrittäjät kokivat byrokratian tukirahoituksessakin olleen haastavaa, mutta samalla apua oli saanut hyvin papereiden oikeaoppiseen täyttämiseen. Haastatellut olivat saaneet rahallista apua yrityksen perustamiseen kuitenkin lähinnä perheiltään.

4.6 Miten yrittäjät suhtautuvat suomalaiseen verojärjestelmään?

Yrittäjät ovat kokeneet Suomen verojärjestelmän hyväksi ja toimivaksi. He olivat suureksi osaksi tyytyväisiä Suomen verojärjestelmään, koska se mahdollistaa lääkäriin pääsyn ilman korvausta ja hyvän koulutuksen ilmaiseksi. Monet yrittäjät maksavat mielellään veroa, koska kokivat sen hyödylliseksi yhteiskunnan ja itsensä kannalta. Yksi yrittäjä ei pitänyt siitä kun Suomessa verotetaan jokaisesta asiasta erikseen yrittäjiä.

Suomen verojärjestelmä tuntui osalle haastatelluista jopa kohtuuttomalta verrattuna heidän koti-maissaan olleisiin yrityksiin. Suomen verojärjestelmästä kaikille haastatelluille oli jäänyt kuitenkin positiivinen kuva, koska se ottaa huomioon myös vähävaraiset ja työttömät ja etenkin heillä myös maahanmuuttajataustaiset.

4.7 Miten yrittäjät ovat kokeneet yrittäjänä toimimisen Suomessa?

Haastatellut yrittäjät kokivat yrittämisen Suomessa olleen hankalaa, jälleen esiin nousseen kieli-aidon puutteen vuoksi. Hankaluuksia ovat tuoneet myös tietynlaiset asiakkaat ja rasis- miltakaan ei ole voinut välttyä. Pääsääntöisesti asiakaskunta on kylläkin ottanut heidän yri- tyksensä vastaa positiivisesti ja vakioasiakkaat saavat aina hymyn huulille. Haastatelluista useat kokivat suurta ylpeyttä, että olivat pystyneet perustamaan yrityksensä Suomeen.

Yleisesti haastatellut yritykset menestyivät hyvin ja asiakkaita oli tarpeeksi. Esiin nousi myös turismikausi ja sen vaikutus positiivisesti yrityksen toimintaan. Parhaimpina kokemuksina eräskin yrittäjä totesi; ”Aloitin nollassa ja kaaduttuani useasti, sain kuitenkin pinnisteltäkö- valla yrityksellä. Nyt minulla on kaksi yritystä ja paljon asiakkaita, molemmat yritykset me- nestyvät tällä hetkellä hyvin.” Yrittäjyyden parhaita kokemuksia olivat lisäksi se, että on saa- nut pyörittää omaa yritystä jo 20 vuotta.

4.8 Suomen kielen merkitys yrittäjänä toimimisessa

Yrittäjät ovat saaneet yrityksiinsä töihin suomen kielen taitoisia työntekijöitä. Tämä on ollut tärkeää, sillä yrittäjät kokevat, että Suomessa on tultava toimeen suomen kielellä ja suuri osa asiakkaista vaatii palvelua suomen kielellä. Kaikissa yrityksissä oli suomenkielen taitoisia työntekijöitä, mikä helpottaa yritysten päivittäisten asioiden hoitamista. Monissa yrityksissä oli myös käytännössä suomenkielen taidottomia työntekijöitä, jotka kuitenkin selviävät työ- tehtävistään vähäiselläkin suomen kielen osaamisella. Yrittäjälle suomenkielen osaaminen on merkittävässä asemassa, heikommallakin osaamisella on tullut toimeen, mutta kaikki haasta- tellut yritykset painottivat suomenkielen osaamisen merkitystä ihan päivittäisistä asioista asi- akkaisiin ja papereiden, sekä verotusasioiden hoitoon.

4.9 Suomalainen yrityskulttuuri

Mielestään haastatellut kokivat sopeutuneensa suomalaiseen yrityskulttuuriin hyvin, oppi- neensa kieltä ja hakeneet kansalaisuutta. Koska suomalaiset arvostavat kovaa työntekoa, maahanmuuttaja yrittäjät ovat saaneet uusia ystävyysuhteita ja onnistuneet murtamaan mo- net kulttuurin muurit. Suomalaiset arvostavat aikatauluista kiinni pitämistä ja aluksi eräskin yrittäjä oli saanut kuulla kunniansa kun ovet eivät olleet auki ilmoitettuun aikaan ja yrittäjä

kertoi oppineensa asiasta hyvin nopeasti. Nykyään hän avaa aina merkittyjen aikataulujen mukaan yrityksensä, jotta asiakkaat eivät suuttuisi. Haastatellut yrittäjät arvostivat suomalaisten rehellisyyttä, väärinkäsityksiä syntyy vähemmän kun asioista puhutaan avoimesti ja rehellisesti. Suomalaisessa yrityskulttuurissa arvostetaan tasa-arvoa ja siksi kaikkia työntekijöitä on pidettävä samanarvoisina.

Monet yrittäjistä kokivat, että suurin osa suomalaisista suhtautuu positiivisesti heidän yrityksiinsä. Tämä johtuu siitä, että suomalaiset arvostavat kun maahanmuuttajat työllistävät itsensä tai työskentelevät yrityksen palveluksessa. Koska suomalaiset suhtautuvat positiivisesti maahanmuuttajataustaisiin yrityksiin, niin se varmasti lisää maahanmuuttajayrittäjyyttä Suomessa. Näin muutkin maahanmuuttajat uskaltavat perustaa oman yrityksen Suomeen ja tämän seurauksena maahanmuuttajien työttömyys Suomessa vähenee.

4.10 Yhteenveto tutkimustuloksista

Tämän kappaleen tarkoituksena on antaa lukijalle hyvä yhteenveto tutkimuksen tuloksista. Alla olevaan taulukkoon olemme koonneet yhteenvedon tutkimuksen tuloksista aihepiireittäin.

Suurin haaste yritystä perustettaessa	Suomen byrokratia ja suomen kielen taitamattomuus olivat maahanmuuttajayrittäjille suurimmat haasteet kun he rupesivat perustaan yritystään Suomeen.
Kielitaidon merkitys	Maahanmuuttajayrittäjät kokivat, että suomen kielen osaaminen on tärkeää Suomessa yrityksiä perustaessa. Englannin kielellä selviää, mutta suomen kieltä on välttämätöntä osata, sillä suurin osa asiakkaista haluaa palvelua suomen kielellä. Myös päivittäiset paperityöt ja asiointi eri sidosryhmien kanssa tapahtuu yleensä suomen kielellä.
Tiedon hankinta	Yrittäjät ovat saaneet kaiken tietonsa perheiltään, ystäviltään, tuttaviltaan tai yritysverkostosta ja muilta yrittäjiltä. Netistä yrittäjien on haastava löytää tietoa puutteellisen kielitaidon vuoksi.
Tukirahoitus	Pääsääntöisesti maahanmuuttajayrittäjät rahoittavat yrityksen omilla säästöillään ja lainaavat ystäviltään sekä tuttaviltaan. Kielitaidon takia monen oli hankala edes löytää tietoa apurahoituksen saamisesta yrityksen perustamisvaiheessa. Osa yrittäjistä oli kuitenkin tiennyt apurahasta ja hakenut sitä.
Suomalainen kulttuuri	Haastateltavat kokivat, että ovat sopeutuneet suomalaiseen yrityskulttuurin hyvin ja oppineet kieltä. Suomalaiset arvostavat kovaa työntekoa ja tämän takia myös maahanmuuttajayrittäjiä, jolloin yrittäjillä on ollut helpompaa saada uusia ystäviä ja näin murtaa kulttuurien välisiä epäselvyyksiä.
Liikeidean valinta	Suurin osa yrittäjistä valitsi liikeidean, jonka toimiala oli heille tuttu entuudestaan. Heillä oli joko ollut yritys omassa kotimaassaan tai he olivat hankkineet työkokemusta alaltaan.

Taulukko 4: Yhteenvedo tutkimuksen tuloksista

5 Johtopäätökset

Suurimmat haasteet, joita maahanmuuttaja yrittäjät kokivat, liittyivät suomen kieleen ja suomen kielellä asioimiseen Suomessa. Tämän voisi korjata tarjoamalla maahanmuuttajille enemmän suomen kielen koulutusta. Suomessa voisi yrityksen perustamisvaiheeseen liittyvät rekisteröinti ja muut paperit olla suomen kielen lisäksi myös monilla muilla kielillä. Jokaiselle yritykselle olisi oltava oma suomen kielen taitoinen henkilö, joka pystyisi hoitamaan yrityksen tärkeimmät paperiasiat perustamisvaiheessa, jotta yrittäjät saisivat yrityksen toimintaan mahdollisimman nopeasti ja näin saavat työllistettyä itsensä ja mahdollisesti muutaman työntekijän. Nämä asiat helpottaisivat suuresti maahanmuuttajien yritysten perustamista Suomeen.

Tietoa yrityksen perustamisesta maahanmuuttajayrittäjät ovat suuremmaksi osaksi saaneet vain ystäviltään, jotka jo asuivat Suomessa ja tiesivät miten yrityksen perustaminen Suomessa toimii. Vain yksi yrittäjä oli saanut tietoa ELY-keskuksesta ja toinen internetistä. Yrityksen perustamiseen liittyvä tiedon saanti oli selkeästi haastavaa ja sitä voisi parantaa tiedottamalla yrityksen perustamista suunnitteleville maahanmuuttajille kohdennetusti mistä tietoa on saatavilla. Mahdollisesti myös tiedonsaantipalvelut voisivat mainostaa itseään näkyvämmiin. Mahdolliset ”maahanmuuttajayrittäjäksi” pidetyt teemapäivät tai koulutustilaisuudet lisääisivät varmasti maahanmuuttajien tietoisuutta tiedonhankinnasta yrityksen perustamisen ja toimimisen eri vaiheissa. Esimerkiksi tämän kaltaisia opetustilaisuuksia voisi järjestää vaikka kerran kuussa ja tarpeen vaatiessa. Näin voitaisiin varmistaa se, että maahanmuuttajat saisivat riittävästi oikeaa tietoa yrityksen perustamisesta.

Yritysneuvonta palveluihin voisi palkata enemmän tulkkeja, jolloin kielitaidottomatkin maahanmuuttajat saisivat paremmin tietoa yrityksen perustamisesta ja yrityksen pitämisestä Suomessa, jotta tulevaisuudessa maahanmuuttajien olisi helpompaa perustaa yrityksiä. Maahanmuuttajayrittäjille olisi tärkeää saada paremmin tietoa siitä, että heidän on mahdollista saada tukirahoitusta yritystä perustaessaan. Esimerkiksi kun maahanmuuttaja rekisteröi oman yrityksensä Suomessa, hänelle voitaisiin lähettää automaattisesti postin kautta tietoa siitä, että hänen on mahdollista saada tukea yrityksen alkuvaiheessa.

Maahanmuuttajayrittäjän on tärkeä suhtautua suomalaiseen työkuulttuurien kunnioittamiseen. Suomalaisille on tärkeää, että aikatauluista pidetään kiinni ja liike-elämässä toimitaan rehellisesti. Tällöin maahanmuuttajien on helpompaa sopeutua ja tulla toimeen suomalaisten kanssa. Suomalaiset arvostavat maahanmuuttajayrittäjiä ja asioivat mielellään heidän liikkeissään, koska suomalaiset arvostavat sitä, että maahanmuuttajat työllistävät itsensä ja muita. Yrittäjät kokivat, että sopeutuivat hyvin sen jälkeen kun todella ymmärsivät, että työn jäljen on Suomessa oltava laadukasta ja työt tulee tehdä ajallaan. Eräs yrittäjä huomasi, jos kahvilaa ei

avaa ajallaan tai asiakaspalvelu ei ole hyvää, suomalaiset valittavat todella nopeasti pienistäkin asioista, kuten tervehtimisen puuttumisesta.

Maahanmuuttajia pitäisi rohkaista perustamaan omia yrityksiä Suomeen. Tämän avulla he voisivat työllistää itse itsensä ja parhaassa tapauksessa muutaman muunkin henkilön. Tällöin maahanmuuttajat saisivat toimeentuloa Suomesta, jos palkkatöitä ei ole tarjolla. Koska haastattelemamme maahanmuuttaja yrittäjät kokivat yrittämisen Suomessa positiiviseksi ja suomalaisten suhtautumisen heidän yrityksiiinsä myös positiiviseksi, olisi hyvä jos Suomeen saataisiin lisää rohkeita maahanmuuttaja yrittäjiä.

5.1 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Osalle haastateltavista suomen kieli oli haastavaa, joten he eivät välttämättä ymmärtäneet osaa kysymyksistä tai osaa käyttämistämme käsitteistä, mikä on voinut hieman vaikuttaa tutkimustuloksiin. Tutkimuksen aikana on säilytetty neutraalisuus ja tutkimuksen tekijöiden omat mielipiteet eivät ole vaikuttaneet tutkimuksen tuloksiin. Haastattelukysymykset olivat neutraaleja, minkä ansiosta haastateltava pystyi kertomaan täysin oman mielipiteensä asiasta.

Tutkimustulos olisi todennäköisesti ollut erilainen, jos olisimme valinneet kohderyhmämme toisin. Haastattelimme palvelualojen maahanmuuttajayrittäjiä ja jos olisimme haastatelleet esimerkiksi teknologia-alan maahanmuuttajayrittäjiä, olisimme voineet saada erilaista tietoa. Tämän takia tutkimus ei ole sovellettavissa koskemaan kaikkien alojen maahanmuuttajayrittäjien kokemia haasteita yrittäjinä.

Haastattelimme viittä maahanmuuttajayrittäjää, joka jättää tutkimusaineiston varsin kaipaalseksi. Haastatteluissa oli kohtia, esimerkiksi suomen kielen haastavuus, jotka nousivat esiin kaikilla haastateltavilla, mutta löytyi myös asioita, joista maahanmuuttajayrittäjät olivat erimieltä. Laajemmalla tutkimuksella olisimme saaneet totuudenmukaisemman kuvan maahanmuuttajayrittäjien kokemista haasteista. Tämä tutkimus antaa suuntaviivaa siihen millaisia haasteita maahanmuuttajayrittäjät kokevat.

Lähteet

Aaltonen, S., Heinonen, J. & Valtonen, E. 2015. Maahanmuuttajayrittäjien palvelutarpeet ja yrittäjyyden edistäminen. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 6.11.2015.

[h.https://www.tem.fi/files/42558/TEMjul_23_2015_web_27032015.pdf](https://www.tem.fi/files/42558/TEMjul_23_2015_web_27032015.pdf)

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus. Vastapaino: Tampere

Bloigu, K. 2014. Yrittäjänä Suomessa. Maahanmuuttajataustaisten yrittäjien kokemuksia. Helsinki: Ajatushautomo Magma. Viitattu 6.11.2015. <http://magma.fi/uploads/media/study/0001/01/f134736900ce23ebd20ebf64181e0164913526da.pdf>

Business Fellows. 2009. Alkavan yrityksen rahoitukseen liittyy monenlaisia julkisia instrumentteja. Viitattu 18.12.2015. <https://www.businessfellows.com/articles/11>

Eskola, J. & Suoranta, J. 2014. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino: Tampere

Hiltunen, A. 2011. 3. painos. Johtamisen taito. Helsinki: Sanoma pro Oy

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2009. Tutkimus haastattelu. Yliopistopaino: Helsinki

Holopainen, T. 2014. Toim. Yrityksen perustamisopas, Käytännön perustamistoimet 23. painos. Porvoo: Bookwell

Holopalainen, T. 2015. Yrityksen perustamisopas käytännön perustamistoimet. Porvoo: Bookwell Oy
http://www.perustamisopas.fi/sites/perustamisopas.fi/files/SUK_opas_2015_web_0.pdf

Hyppänen, R. 2007. Esimiesosaaminen. Liiketoiminnan menestystekijä. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Ilmoniemi, M., Järvensuu, P., Kyläkallio, K., Parantainen, J. & Siikavuo, J. 2009. Uuden yrittäjän käsikirja. Helsinki: Talentum.

Juuti, P. 2013. Jaetun Johtajuuden Taito. Jyväskylä: Ps-kustannus.

Kamensky, M. 2015. Menestyksen timantti. Strategia, johtaminen, osaaminen, vuorovaikutus. Helsinki: Talentum.

Karjanmaa, H. Taloussanomat. 2015. Viitattu 17.10.2015 Linkki: <http://www.taloussanomat.fi/ihmiset/2013/07/23/hyvalla-johtajalla-on-nama-viisi-ominaisuutta/201310251/139>

Knüpper, S. & Puttonen, V. 2014. 7. uudistettu painos. Moderni rahoitus. Helsinki: Talentum.

Kukkonen, M. & Walden, R. 2009. Elinkeinoverolaki käytännössä. WSOY pro

Leppiniemi, J. & Walden, R. 2014. Tilinpäätös ja verosuunnittelu. Talentum: Helsinki

Leppiniemi, J. 2002. Yritysrahoitus. Helsinki: WSOY pro.

Leppiniemi, J. 2009. 5. uudistettu painos. Rahoitus. Porvoo: WSOY oppimateriaalit.

Lindroos, J-E. & Lohivesi, K. 2010. Onnistu strategiassa. 3. painos. Helsinki: WSOY pro.

Lipponen, R. 2011. Yrityksen perustajan opas 2011. Helsinki: Keskuskauppakamari.

Mickos, M. 2015. Maailmalla menestynyt suomalaispomo antaa seitsemän sääntöä johtajalle. Helsingin sanomat. Viitattu: 27.10.2015. Linkki: <http://www.hs.fi/ura/a1431657962611>

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2013. 7. uudistettu painos. Yritysrahoitus. Helsinki: Edita.

Ossa, Jaakko. 2014. Yritystoiminnan verotus. Lakimiesliiton kustannus: Helsingin Kamari Oy

Peltola, L.2015. Liikeideasta liikkeelle. Helsinki: Edita

Pyykkö, M. 2011. Minustako yrittäjä. Helsinki: WSOY Pro Oy.

Raatikainen, L. 2011. Liikeideasta liikkelle. Helsinki: Edita

Rohkea Suomi. 2014. Mitä veroja yritys maksaa. Viitattu 18.12.2015. <http://rohkea-suomi.fi/2014/12/mita-veroja-yritys-maksaa/>

Suunnittelu- ja tutkimuspalvelut Pekka Lith. 2011. Maahanmuuttajayrittäjyys Uudellamaalla - Raportti ulkomaalaistaustaisten yritysten määrästä, toimialasta ja yrittäjien kansallisesta taustasta.Viitattu 6.11.2015. Helsinki: Uudenmaan liitto. http://www.uudenmaanliitto.fi/fi-les/6290/Maahanmuuttajayrittajyys_Uudellamaalla_E116_-_2011.pdf

Taloustieto Oy. 2015. Yritystoiminnan rahoitus. Viitattu 19.1.2016. <http://www.taloustieto.fi/lukiotext/1text607.html>

TE-palvelut. 2015. Starttiraha - aloittavan yrittäjän tuki. Viitattu 18.12.2015: http://te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttiraha/index.html

The Checklist series. 2013. Managing Others, The Organisational essentials. London: Profile Books

Tiittula, L. & Ruusuvoori, J. 2005. Haastattelu tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere Uusyrityskeskus. 2015. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle

Valli, R. & Aaltola, J. 2015. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Bookwell Oy, Juva

Verohallinto. 2010. Aloittavan yrittäjän kysymyksiä arvonlisäverosta .Viitattu 18.12.2015. https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Aloittavan_yrittajan_kysymyksiä_arvonlis%2811977%29

Verohallinto. Kausiveroilmoituksen antaminen. Viitattu 18.12.2015. http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Kausiveroilmoitus

Viitala, R. & Jylhä, E. 2013. 6. uudistettu painos. Liiketoimintaosaaminen. Menestyvän yritystoiminnan perusta. Helsinki: Edita.

Viitala, R. 2013. Henkilöstö suunnittelun haasteita. Henkilöstöjohtaminen, Strateginen kilpailutekijä. 4. painos.Helsinki: Edita.

Wilhelsson, T & Jääskinen, N. Avoimet yhtiöt ja kommandiittiyhtiöt. Helsinki: Lakimiesliiton

Vuorinen, T. 2014. Strategiakirja 20 työkalua. 2. painos. Helsinki: Talentum.

Yritysjulkaisut. 2006. Yrityksen perustajan opas - silta yrittäjyyteen. Helsinki: Edita.

Yritys-Suomi. Yritysverotus. Viitattu 18.12.2015. <https://www.yrityssuomi.fi/yritysverotus>

Kuviot

Kuvio 1 Mitä yrittäjyys on?	8
Kuvio 2 Liikeidea ja sen osa-alueet.....	21
Kuvio 3 Perustettavan yrityksen investoinnit ja niiden rahoitus	22
Kuvio 4 Oman pääoman muodostuminen	24

Taulukot

Taulukko 1 Perusmuotoinen SWOT-analyysi.....	19
Taulukko 2 Kysymyskaavake	34
Taulukko 3 Yritysten perustietoja	35
Taulukko 4 Yhteenveto tutkimuksen tuloksista.....	40

Liitteet

Liite 1 Haastattelu 1.....	49
Liite 2 Haastattelu 2.....	51
Liite 3 Haastattelu 3.....	53
Liite 5 Haastattelu 5.....	57

Liite 1 Haastattelu 1

	Kysymykset
1.	Millä toimialalla yritys toimii? Ravintola alalla
2.	Minä vuonna yritys on perustettu? Yritys on perustettu noin 20 vuotta sitten
3.	Kuinka monta työntekijää yrityksessä on tällä hetkellä? Ja kuinka monta heistä on ulkomaalaistaustaisia ja kuinka moni on suomalaisia? Yrityksessä on noin yksi-toista työntekijää Helsingin toimipisteessä, näistä suomalaisia on kolme ja loput ovat ulkomaalaistaustaisia.
4.	Mitkä asiat vaikuttivat yrityksenne yhtiömuodon valintaan? Yhtiömuodon valintaan vaikutti yrityksen perustamiseen ja pyörittämiseen tarvittavan rahoituksen saaminen. Yritys on osakeyhtiö.
5.	Mistä löysitte tietoa yrityksen perustamisesta ja miten koitte tiedon saatavuuden? Haastateltava kertoo saaneensa tietoa yrityksen perustamisesta muun muassa ystäviltään jotka asuivat jo Suomessa kun tämä oli muuttanut Suomeen.
6.	Miten olet sopeutunut suomalaiseen yrityskulttuuriin? Haastateltava kertoo sopeutuneensa hyvin suomalaiseen yrityskulttuuriin. Hän myös kertoo saaneensa muun muassa Suomen kansalaisuuden.
7.	Miten koette suomalaisten suhtautumisen yritykseenne? Haastateltava kokee että suomalaiset ovat ottaneet hyvin yrityksen vastaan, moni vakioasiakkaista on suomalaisia.
8.	Mitä mieltä olette olleet asiakkaiden saatavuudesta toimialallanne? Haastateltava kertoo että asiakkaiden saatavuus vaihtelee turistikausien mukaan, sillä yrityksen suurin asiakaskunta on turistit.
9.	Miten yrityksen perustaessa on näkynyt kielitaidon merkitys? Kielitaidon merkitys oli suuri yritystä perustettaessa sillä suurin osa työntekijöistä on ulkomaalaistaustaisia, jotka eivät aloittaessa puhu suomea ja jotka eivät ole käyneet suomenkielen koulutusta. Esimerkiksi yksi nykyisistä työntekijöistä ei puhu suomea ollenkaan, mutta hän selviää suomen kielellä kohtuullisen hyvin.
10.	Oletteko saaneet suomenkielentaitoisia työntekijöitä yritykseenne? Kyllä, yrityksessä työskentelee tällä hetkellä kolme suomalaista.
11.	Minkä olette kokeneet haastavimmaksi asiaksi yritystä perustaessanne? Haastateltava kertoo että haastavinta oli se että toimiiko yrityksen konsepti Suomessa kun tämänlaista ei Suomessa ollut aikaisemmin. Myös yrityksen nimen keksiminen oli haastavaa.
12.	Miten olette kokeneet yrittäjänä toimimisen Suomessa? Haastateltava koki Suomessa yrittäjänä toimimisen hyvänä.
13.	Mikä on teidän paras kokemuksenne yrittäjänä? Haastateltava kokee parhaaksi sen, että on saanut pitää yllä omaa yritystä jo kaksikymmentä vuotta.

14.	Mitä mieltä olette suomalaisen yrittäjäverkostoon liittymisestä/oman yrittäjäverkoston luomisesta? Haastateltava kokee yrittäjäverkoston hyväksi ajatukseksi vaikka ei olekaan sellaisessa mukana tällä hetkellä.
15.	Saitteko tukirahoja yritystä perustaessanne? Jos saitte mistä? Haastateltava sai starttirahaa ja käytti omia säästöjä
16.	Miten suhtaudutte suomalaiseen verojärjestelmään? Haastateltava on tyytyväinen suomalaiseen verojärjestelmään, muun muassa se että verojärjestelmä mahdollistaa ilmaisen koulunkäynnin on hyvä asia.
17.	Miksi valitsitte juuri tämän liikeidean ja toimialan? Haastateltava kertoo että valitsi tämän liikeidean ja toimialan siksi että hänellä oli kokemusta alasta kotimaastaan ja se ettei vastaavaa liikeideaa ollut Suomessa aikaisemmin.

Liite 2 Haastattelu 2

	Kysymykset
1.	Millä toimialalla yritys toimii? Ravintola-ala
2.	Minä vuonna yritys on perustettu? Yritys on perustettu noin neljä vuotta sitten.
3.	Kuinka monta työntekijää yrityksessä on tällä hetkellä? Ja kuinka monta heistä on ulkomaalaistaustaisia ja kuinka moni on suomalaisia? Yrityksen Helsingin toimipaikassa on tällä hetkellä kahdeksan työntekijää, joista kuusi on suomalais-taustaisia.
4.	Mitkä asiat vaikuttivat yrityksenne yhtiömuodon valintaan? Haastateltava kertoo että yrityksen valintaan vaikutti rahoituksen saaminen ja päätösvallan yritystoiminnassa jakautuminen. Yritys on osakeyhtiö.
5.	Mistä löysitte tietoa yrityksen perustamisesta ja miten koitte tiedon saatavuuden? Yrityksen toiminnasta löysi internetistä ja ELY - keskukselta. Haastateltava kävi myös kouluttautumassa Thaimaassa ja perusti yrityksen niiden oppien perusteella.
6.	Miten olet sopeutunut suomalaiseen yrityskulttuuriin? Haastateltava kertoo sopeutuneensa suomalaiseen yrityskulttuuriin erittäin hyvin, sillä Suomessa on tärkeä tehdä töitä.
7.	Miten koette suomalaisten suhtautumisen yritykseenne? Haastateltava kokee suomalaisten suhtautuvan yritykseen pääasiassa hyvin, on myös sellaisia jotka eivät ole ottaneet yritystä hyvin vastaan.
8.	Mitä mieltä olette olleet asiakkaiden saatavuudesta toimialallanne? Haastateltava kertoo että asiakkaita on riittänyt hyvin eikä ole ollut vaikeaa saada asiakkaita. Esimerkiksi mainonnalla on ollut hyvä vaikutus asiakkaiden saamiseen.
9.	Miten yrityksen perustaessa on näkynyt kielitaidon merkitys? Kielitaito näkyy yrityksen toiminnassa jonkin verran, lähinnä englannilla ja suomen kielellä selviävät.
10.	Oletteko saaneet suomenkielentaitoisia työntekijöitä yritykseenne? Suurin osa työntekijöistä on syntyperäisiä suomalaisia.
11.	Minkä olette kokeneet haastavimmaksi asiaksi yritystä perustaessanne? Haastavinta oli haastateltavan mielestä erottua muista samanlaisista ravintoloista.
12.	Miten olette kokeneet yrittäjänä toimimisen Suomessa? Haastateltava kokee yrittäjänä toimimisen erittäin hyväksi, sillä on Hangon lisäksi perustanut ravintolan myös Helsinkiin.
13.	Mikä on teidän paras kokemuksenne yrittäjänä? Haastateltava kertoo että parasta on ollut se että on aloittanut nolosta ja on kovan työn ansiosta perustanut jo kaksi ravintolaa toisen Hankoon ja toisen Helsinkiin.

14.	Mitä mieltä olette suomalaisen yrittäjäverkostoon liittymisestä/oman yrittäjäverkoston luomisesta? Haastateltava kokee johonkin yrittäjäverkostoon liittymisen hyvänä ajatuksena, sillä sieltä voi saada vinkkejä yrityksen toimintaan ja muut yritykset voivat myös auttaa mainostamaan yritystä.
15.	Saitteko tukirahoja yritystä perustaessanne? Jos saitte mistä? Haastateltava sai starttirahaa ja käytti omia säästöjään perustaessaan yritystä.
16.	Miten suhtaudutte suomalaiseen verojärjestelmään? Suomalainen verojärjestelmä on kova muuten hyvä.
17.	Miksi valitsitte juuri tämän liikeidean ja toimialan? Haastateltava valitsi liikeidean, koska Suomessa ei ollut vastaava aikaisemmin.

Liite 3 Haastattelu 3

	Kysymykset
1.	Millä toimialalla yritys toimii? Kahvila
2.	Minä vuonna yritys on perustettu? 2005
3.	Kuinka monta työntekijää yrityksessä on tällä hetkellä? Ja kuinka monta heistä on ulkomaalaistaustaisia ja kuinka moni on suomalaisia? Yrityksessä työskentelee 4 ulkomaalaista työntekijää, joilla on Suomen kansalaisuus. Yritys on perheyri- tys.
4.	Mitkä asiat vaikuttivat yrityksenne yhtiömuodon valintaan? Yrityksen yhtiömuoto on osakeyhtiö.
5.	Mistä löysitte tietoa yrityksen perustamisesta ja miten koitte tiedon saatavuuden? Haastateltava kokee, että yrityksen perustaminen on Suomessa helppoa. Hän on opiskellut ravintola-alaa Suomessa vuonna 1992 ja tajusi silloin, että haluaa avata oman kahvilan.
6.	Miten olet sopeutunut suomalaiseen yrityskulttuuriin? Haastateltava kokee sopeutuneensa Suomeen normaalisti. Asiakaskunta koostuu sekä suomalaisista että kansainvälisistä asiakkaista. Joskus on hankaluuksia toimia alkoholin vaikutuksen alaisena olevien suomalaisten kanssa, koska he haukkuvat haastateltavaa ja hänen yritystään, koska he ovat ulkomaalaisia.
7.	Miten koette suomalaisten suhtautumisen yritykseenne? Suomalaiset suhtautuvat yritykseen hyvin, koska pitävät siitä, että ulkomaalaiset tekevät töitä Suomessa.
8.	Mitä mieltä olette olleet asiakkaiden saatavuudesta toimialallanne? Yrityksellä riittää asiakkaita sen keskeisen sijainnin vuoksi, jolloin asiakkaat löytävät yrityksen helposti. Mainonnasta on ollut myös paljon hyötyä asiakkaiden saamisessa. Palvelemme hyvin jokaista asiakasta, jolloin he tulevat uudestaan.
9.	Miten yrityksen perustaessa on näkynyt kielitaidon merkitys? Pärjäämme hyvin suomen, englannin ja ranskan kielellä.
10.	Oletteko saaneet suomenkielentaitoisia työntekijöitä yritykseenne? Yritykseen on saatu suomen kielen taitoisia työntekijöitä.
11.	Minkä olette kokeneet haastavimmaksi asiaksi yritystä perustaessanne?

	Alussa asiakkaiden saaminen oli vaikeaa, koska alueella oli paljon muitakin kahviloita.
12.	Miten olette kokeneet yrittäjänä toimimisen Suomessa? Yrittäjänä toimiminen on ajoittain ollut haastavaa Suomessa vallinneen taloustilanteen takia.
13.	Mikä on teidän paras kokemuksenne yrittäjänä? Haastateltava kertoo, että hänen paras kokemuksensa on, että hän on saanut oman pienen kahvilansa menestymään kunnolla.
14.	Mitä mieltä olette suomalaiseseen yrittäjäverkostoon liittymisestä/oman yrittäjäverkoston luomisesta? Haastateltavan mielestä yrittäjä verkosto on yrittäjälle tärkeä, koska silloin tutustuu alueen muihin yrittäjiin ja saa vinkkejä muilta yrittäjiltä.
15.	Saitteko tukirahoja yritystä perustaessanne? Jos saitte mistä? Haastateltava ei saanut tukirahoja mistään. Hän käytti omia säästöjään yritystä perustaessaan.
16.	Miten suhtaudutte suomalaiseen verojärjestelmään? Haastateltava on tyytyväinen suomalaiseen verojärjestelmään, sillä veroa tarvitsee maksaa tulon mukaan.
17.	Miksi valitsitte juuri tämän liikeidean ja toimialan? Haastateltava halusi perustaa oman kahvilan ja tämän takia kävi ravintola alan koulutuksen.

Liite 4 Haastattelu 4

	Kysymykset
1.	Millä toimialalla yritys toimii? Parturikampaamo
2.	Minä vuonna yritys on perustettu? 2012
3.	Kuinka monta työntekijää yrityksessä on tällä hetkellä? Ja kuinka monta heistä on ulkomaalaistaustaisia ja kuinka moni on suomalaisia? Yrityksellä on 1 ulkomaalainen työntekijä.
4.	Mitkä asiat vaikuttivat yrityksenne yhtiömuodon valintaan? Yritys on osakeyhtiö
5.	Mistä löysitte tietoa yrityksen perustamisesta ja miten koitte tiedon saatavuuden? Tietoa yrityksen perustamisesta Suomessa haastateltava sai ystäviltaan. Hänen miehensä oli suureksi avuksi yritystä perustettaessa.
6.	Miten olet sopeutunut suomalaiseen yrityskulttuuriin? Haastateltava on sopeutunut suomalaiseen yrityskulttuuriin hyvin. Ainoana haasteena on suomen kielen taito, koska paperitöiden tekeminen on vaikeaa kielen takia.
7.	Miten koette suomalaisten suhtautumisen yritykseenne? Suomalaiset ovat suhtautuneet yritykseen alusta asti hyvin. Suurin osa yrityksen asiakkaista on suomalaisia. Suomalaiset vaativat hyvää työn jälkeä ja valittavat nopeasti, jos eivät ole tyytyväisiä.
8.	Mitä mieltä olette olleet asiakkaiden saatavuudesta toimialallanne? Asiakkaiden saaminen on välillä haastavaa yrityksen syrjäisen sijainnin vuoksi. Haastateltava uskoo, että asiakkaita saisi lisää, jos mainostaisi paljon enemmän.
9.	Miten yrityksen perustaessa on näkynyt kielitaidon merkitys? Kielitaidon merkitys on erittäin tärkeä, koska asiakkaiden kanssa on osattava kommunikoida suomeksi.
10.	Oletteko saaneet suomenkielentaitoisia työntekijöitä yritykseenne? Yrityksessä työskentelevä ulkomaalainen työntekijä on suomen kielen taitoinen.
11.	Minkä olette kokeneet haastavimmaksi asiaksi yritystä perustaessanne? Yrityksen rekisteröinti ja muut ilmoitusluonteiset asiat oli vaikea hoitaa itse suomen kielen takia. Mieheni auttoi paljon perustamisvaiheessa.

12.	Miten olette kokeneet yrittäjänä toimimisen Suomessa? Haastateltava kokee, että yrittäminen on onnistunut hyvin, sillä hän on onnistunut perustamaan yrityksen.
13.	Mikä on teidän paras kokemuksenne yrittäjänä? Haastateltavan paras kokemus yrittäjänä on kun asiakkaat ovat tyytyväisiä hänen työhönsä ja kun yritykselle tulee enemmän asiakkaita.
14.	Mitä mieltä olette suomalaisen yrittäjäverkostoon liittymisestä/oman yrittäjäverkoston luomisesta? Haastateltava ei osaa sanoa, mutta uskoo yritysverkon olevan hyvä asia.
15.	Saitteko tukirahoja yritystä perustaessanne? Jos saitte mistä? Haastateltava ei saanut apurahaa yritystä perustaessa vaan hän käytti omia säästöjään.
16.	Miten suhtaudutte suomalaiseen verojärjestelmään? Haastateltava suhtautuu erittäin kielteisesti verojärjestelmään. Hän ei pidä, että joka asiasta verotetaan erikseen eikä siitä että suomalaiset ottavat kaikkia asiat niin vakavasti.
17.	Miksi valitsitte juuri tämän liikeidean ja toimialan? Haastateltava valitsi toimialan, koska hänellä oli kokemusta siitä entuudestaan.

Liite 5 Haastattelu 5

	Kysymykset
1.	Millä toimialalla yritys toimii? Rakennusalalla
2.	Minä vuonna yritys on perustettu? 2016
3.	Kuinka monta työntekijää yrityksessä on tällä hetkellä? Ja kuinka monta heistä on ulkomaalaistaustaisia ja kuinka moni on suomalaisia? Yrityksessä työskentelee yksi suomalainen ja kaksi ulkomaalaista työntekijää. Yrityksellä on yhteensä kolme työntekijää.
4.	Mitkä asiat vaikuttivat yrityksenne yhtiömuodon valintaan? Yrityksen yhtiömuoto on toiminimi. Haastateltava kertoi valinneensa yhtiömuodon sen haastavuuden takia.
5.	Mistä löysitte tietoa yrityksen perustamisesta ja miten koitte tiedon saatavuuden? Haastateltava kertoi että hän ymmärsi nopeasti Suomeen tultuaan, että hänen ainoa mahdollisuutensa työllistyä, on perustaa oma yritys. Lisäksi hän ymmärsi, että Suomessa ei kukaan palkkaa ellei hänellä ole tutkintoa, taitoa tai ellei hän puhu samaa kieltä työnantajaorganisaation kanssa. Haastateltava sai tietoa yrityksen perustamisesta ystäviltään, tuttaviltaan, kirjastosta sekä internetistä. Lisäksi hänen aikaisempi kokemus samalta alalta edes auttoi yrityksen perustamisessa.
6.	Miten olet sopeutunut suomalaiseen yrityskulttuuriin? Haastateltava kertoo koke-neensa sekä myötä - että vastoinkäymisiä. Lähinnä hän on kuitenkin kokenut po-sitiivisia asioita. Suomessa arvostetaan työntekemistä. Haastateltava kertoo että koettelemukset ovat vain vahvistaneet häntä ja hänen luottamus suomalai-seen yhteiskuntaan on vahvistunut. Täällä asuvat ihmiset ovat todella ujoja, mutta ajanmitta he ovat todella lämpimiä ja välittäviä yksilöitä kun heihin tu-tustuu.
7.	Miten koette suomalaisten suhtautumisen yritykseenne? Haastateltava kertoo että suomalaiset arvostavat sitä että, täällä yrittää ja tekee töitä. Ulkomaalai-sena Suomessa yrittäjänä on välillä hankalaa, mutta usein kaikesta selvitä. Suo-men pyrogratian opiskeleminen on vienyt valtaosan haastateltavan ajasta.
8.	Mitä mieltä olette olleet asiakkaiden saatavuudesta toimialallanne? Haastatel-tava kertoo että asiakkaita on haastava saada, koska he toimivat niin pienesti vielä, ja suurin osa asiakkaista tulee suhteiden kautta.

9.	Miten yrityksen perustaessa on näkynyt kielitaidon merkitys? Haastateltavan mukaan hänelle tulevien töiden hakeminen tulee olemaan haastava suomen kielen takia. Kun hän tuli Suomeen suomenkieli hämmensi häntä paljon: Alussa suomenkieli oli vaikeaa, enkä vieläkään osaa kirjoittaa kunnolla, mutta omasta mielestäni osaan kommunikoida tarpeeksi hyvin.
10.	Oletteko saaneet suomenkielentaitoisia työntekijöitä yritykseenne? Pärjäämme englannilla kielellä ja Suomikaan ei ole enää kynns.
11.	Minkä olette kokeneet haastavimmaksi asiaksi yritystä perustaessanne? Pyrogradia. (vastakysymys) Tässä vaiheessa haastateltava kysyi minulta kysymykseen; Kuinka paljon aikaa vie Suomessa hankkia yksi työntekijä omaan yritykseen.
12.	Miten olette kokeneet yrittäjänä toimimisen Suomessa? Tähän mennessä hyvänä, koska yritys on nuori ja tulevaisuus näyttää.
13.	Mikä on teidän paras kokemuksenne yrittäjänä? Onnistuminen. Tällä hetkellä oma innostuneisuus.
14.	Mitä mieltä olette suomalaisen yrittäjäverkostoon liittymisestä/oman yrittäjäverkoston luomisesta? Tänä päivänä yritys ei voi enää menestyä verkostoitumatta. Lähistön tulee aina auttaa lähimmäisiän.
15.	Saitteko tukirahoja yritystä perustaessanne? Jos saitte mistä? Sain perheeltä.
16.	Miten suhtaudutte suomalaiseen verojärjestelmään? Kohtuullinen. Suomessa hoidetaan hyvin verojärjestelmään. Esimerkiksi kun Suomessa on tarvinnut lääkärihoitoa, sitä on aina saanut heti ja hoitoa on ollut hyvä. Suomesta saa heti palvelua kunhan sitä osaa vaatia. Näiden takia Suomessa on verojärjestelmä.
17.	Miksi valitsitte juuri tämän liikeidean ja toimialan? Kokemus ja omaavani tietotaito.